DIUI AMEDEI EX MONACHO CISTERCIENSI EPISCOPI LAUSANIAE DE...

Amedeus santo (santo), Richard Gibbons, ...

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
8
27 G
43
ROMA

DIVI AMEDEI

EX MONACHO CISTERCIENSI EPISCOPI LAVSANIÆ

DE MARIA VIRGINEA MATRE

HOMILIÆ OCTO

Recognitæ per R. P. RICHARDVM GIBBONVM Societatis IESV Theologum.

AVDOMAROPOLI,
Apud Antonium Crabbe Bibliopolam iuratum Anno 1[illegible]3.

Pertinet ad locum [illegible] de Vale

PATRI

ADMODVM REVERENDO

D. MORANDO BLOMME

CLAROMARISCI COE-
NOBII PROPE AVDO-
MARVM ORDINIS
CISTERCIENIS

DIGNISSIMO ABBATI

S. P.

VM veteres diuinarum rerum Scriptores pro Operis nostri, quod præ manibus pridem est, constructione perquirerem: incidi inter alios in AMEDEVM ex Cisterciensis Familiæ Religioso, optimum pariter ac san-

ctissimum Lausaniæ prope Gebennã Episcopum. Scripsit de Laudibus DEIPARÆ VIRGINIS Homilias non plures octo; sed eas, Deus bone! quo ardore mentis, quo spiritu! Has legi, relegi; quibus cùm sic afficeretur animus, vt non mihi vni, sed alijs quàm multis profuturas sperarem: statui illas ante annos centum typis expressas, iterum in lucem dare. Neque sanè diu cogitandũ fuit sub cuius eas Nomine ac Patrocinio emitterem. Venit enim in mentẽ T.a P.tas R.da tum ob insignẽ qua prædita est humanitatem, quam ego creberrimè expertus sum, quandoquidem nunquam nõ patuit mihi præclara illa vestra & antiquis manuscriptis libris referta Bibliotheca: tũ verò ob Religionis ac Regularis obser-

obseruantiæ studium, quod, vt animaduerti, primùm in se, deinde in grege sibi credito cupit esse quàm maximum. Taceo Auctorem hunc & vestri Ordinis esse, & splendorem illi non exiguum afferre (quamquam id hactenus ignotum fuit) seu doctrinam, seu pietatem spectes. Quod si quid potest apud me singularis R.dæ P.tis T.æ in nostrates Anglos, eos præsertim qui in Audomarensi Anglorum Collegio versantur, plurimis argumentis testata propensio: non omittam quin perpetuò constet haud frustrà vel in meipsum, vel in illos te tuum affectum & amorem contulisse. Exiguum est, fateor, quod rependo, dabitur nihilominus aliquando, te fauente & promouente, vt maiora proferam. Est enim nunc præ ma-

ORIA.

ESV XXII.

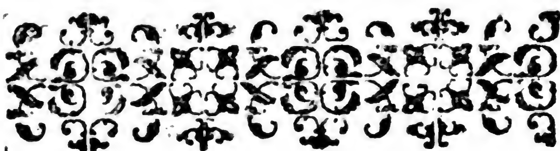
Magdalenæ,

erendę Paternit.

isto seruus

VS GIBBONVS.

GER.

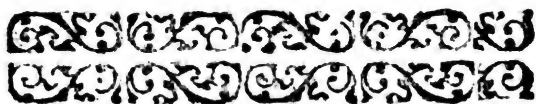
Geruasij Sopheri Brisacensis ad Henricum Kolherum Argentoratensem Canonicum, Friburgẽsis Ecclesiæ Rectorem, & Pontificij Iuris Doctorem cõpendiosum de Diuo Amedeo testimonium.

PRæsens hoc sanctissimum Diui Amedei Lausanensis Episcopi opusculũ, in quo pientissimus ille Princeps Ecclesiæ, magnæ & sanctissimæ Matris Mariæ præstantissimus præco, octo concinnauit Homilias pulcherrimas, cùm verborum, tum sententiarum lautitijs, & tantùm

non

non omnibus numeris abſolutas?
His luculentiſſimis ornatiſſimiſ-
que Homilijs ineſt tantum ener-
giæ, tantum feruoris, quantum
nemo niſi ſaxeus planè lector
ſurda poteſt aure tranſmiſiſſe.
Quin potius ardentiſſimas con-
tinuò dijudicabit, ſentietque in
Deiparam Virginem ignei amo-
ris faces cordi ſuo admotas, atq;
acutiſſimos in vniuerſum eius
honorem ac reuerentiam ſtimu-
los experietur. Quibus album
addunt calculum Gregorius Reiſ-
chius Friburgēſis Cartuſiæ Prior,
imò certè Ordinis totius Præſes
& gubernator, cuius vnius con-
ſilium plurimum valere etiam
ſæculi principes affirmant, quod
& primæ notæ Theologus: ſimul
atque

atque Walricus Zasius Iurisconsultorum consultissimus, multis nominibus admirandus. Friburgi, postridie Idus Iulias, An. Dom. M. D. XVII.

R. P. Canisij Societatis IESV Theologi de Amedeo (Amadeum vocat) testimoniũ.

CAnisius lib. 1. de Maria Virgine cap. 3. sic habet: Ac prater alios quidem Deipara amatores atque cultores extitère, quantum ex illorum scriptis conijci potest, Ignatius, Methodius. &c.

Et

Et paulò pòst Honorius, Idicta, Amadæus, Bonauentura &c.

Item lib. 4 cap. 28 Notat itidem Amadæus quod gloriosæ Matris huius pectus tam pro Filij morte, quàm pro Iudæorum perditione ineffabili dolore vreretur. Et pòst. Vicit sexum, inquit, vicit hominem, & passa est vltra humanitatem. Torquebatur namq; magis, quàm si torqueretur ex se; quoniam supra se incomparabiliter diligebat id vnde dolebat. Homil. 5 de Maria Virginea Matre.

Vide eumdem lib. 5. c. 4. At cap. 5. sic habetur: Postremò Lausanensis Episcopus tùm pius, tùm eruditus Amadeus hoc modò testatur: Maria post Deum supra omnes Cæligenas in sede gloriæ collocatur &c. hom.

7. de

7. de Virginea Matre. Et c. 6. Vnũ adhuc Amadeum adiungam, qui festi huius excellentiam confirmet ac illustret. Quis dignè laudibus, inquit, efferat sacratißimam Virginis Aßumptionem? &c. hom. 7.

Approbatio
REVERENDISSIMI DOMINI
EPISCOPI AVDOMARENSIS.

Has octo Viri sanctissimi, antiqui Patris Ecclesiæ Diui Amedei Lausaniæ Episcopi Homilias, quòd cultum B. Virginis admodum piè, eruditè ac ingeniosè doceāt, prælo dignissimas cēsemus. Audomaropoli, ex ædib. nostris Episcopalib. 1. April. 1613.

F. Iac. Episc. Audomaren.

HO-

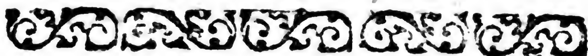
HOMILIÆ VENERABILIS P. DIVI AMEDEI Epiſcopi Lauſanenſis de laudibus glorioſæ Virginis MARIAE.

HOMILIA PRIMA, de fructibus & floribus Sanctiſſimæ Virginis MARIÆ.

MNIS SANcta & rationabilis anima, inueſtigās cœli ſecreta myſteria, & diſtinguens ordines ſupernorum ſpirituum, inuenit primā poſt redemp-

 torem

PATRI

ADMODVM REVERENDO

D. MORANDO BLOMME

CLAROMARISCI COENOBII PROPE AVDOMARVM ORDINIS CISTERCIENSIS

DIGNISSIMO ABBATI

S. P.

VM veteres diuinarum rerum Scriptores pro Operis nostri, quod præ manibus pridem est, constructione perquirerem: incidi inter alios in AMEDEVM ex Cisterciensis Familiæ Religioso, optimum pariter ac san-

ctissimum Lausaniæ prope Gebennã Episcopum. Scripsit de Laudibus DEIPARÆ VIRGINIS Homilias non plures octo; sed eas, Deus bone! quo ardore mentis, quo spiritu! Has legi, relegi; quibus cùm sic afficeretur animus, vt non mihi vni, sed alijs quàm multis profuturas sperarem: statui illas ante annos centum typis expressas, iterum in lucem dare. Neque sanè diu cogitandũ fuit sub cuius eas Nomine ac Patrocinio emitterem. Venit enim in mentẽ T.a P.tas R.da tum ob insignẽ qua prædita est humanitatem, quam ego creberrimè expertus sum, quandoquidem nunquam nõ patuit mihi præclara illa vestra & antiquis manuscriptis libris referta Bibliotheca: tũ verò ob Religionis ac Regularis obser-

obſeruantiæ ſtudium, quod, vt animaduerti, primùm in ſe, deinde in grege ſibi credito cupit eſſe quàm maximum. Taceo Auctorem hunc & veſtri Ordinis eſſe, & ſplendorem illi non exiguum afferre (quamquam id hactenus ignotum fuit) ſeu doctrinam, ſeu pietatem ſpectes. Quod ſi quid poteſt apud me ſingularis R.dæ P.tis T.æ in noſtrates Anglos, eos præſertim qui in Audomarenſi Anglorum Collegio verſantur, plurimis argumentis teſtata propenſio: non omittam quin perpetuò conſtet haud fruſtrà vel in meipſum, vel in illos te tuum affectum & amorem contuliſſe. Exiguum eſt, fateor, quod rependo, dabitur nihilominus aliquando, te fauente & promouente, vt maiora proferam. Eſt enim nunc præ ma-

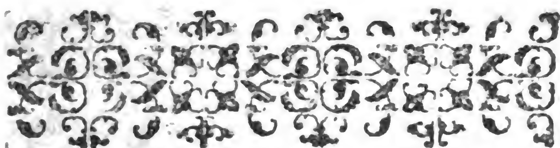
nibus magnus ille, magnus inquam ALREDVS *vester, Rhieuallensis Abbas, D. Bernardo stylo ac pietate non absimilis, cuius ego varia hinc inde conquisita opera mea manu exscripta adhuc premo. Dignus est qui lucem videat, & omnium teratur manibus. Expectat Mecænatem. Inueniet spero te Admodum* R[de.] *Pater sibi fauentem & propitium, quem quoad videris iter ad te capessentem, hunc* AMEDEVM*, at qualem & quantum virum! tibi ac tuis commendo. Accipe igitur Pater optime alumnum quidem vestrum, sed tibi à me destinatum velut obsidem amoris in te mei: & cum sancto cætu tibi commisso saluus & incolumis viue in annos plurimos. Antuerpiæ*

è Col-

è Collegio Societ. IESV XXII. Iul. ipso B. Mariæ Magdalenæ, M. DC. XIII.

Tuę admodum Reuerendę Paternit.
indignus in Christo seruus

RICHARDVS GIBBONVS.

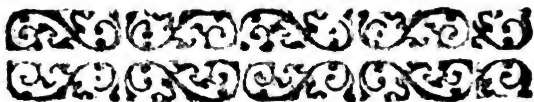
Geruasij Sopheri Brisacensis ad Henricum Kolherum Argentoratensem Canonicum, Friburgẽsis Ecclesiæ Rectorem, & Pontificij Iuris Doctorem cõpendiosum de Diuo Amedeo testimonium.

PRæsens hoc sanctissimum Diui Amedei Lausanensis Episcopi opusculũ, in quo pientissimus ille Princeps Ecclesiæ, magnæ & sanctissimæ Matris Mariæ præstantissimus præco, octo concinnauit Homilias pulcherrimas, cùm verborum, tum sententiarum lautitijs, & tantùm

non

non omnibus numeris absolutas?
His luculentissimis ornatissimisque Homilijs inest tantum energiæ, tantum feruoris, quantum nemo nisi saxeus planè lector surda potest aure transmisisse. Quin potius ardentissimas continuò dijudicabit, sentietque in Deiparam Virginem ignei amoris faces cordi suo admotas, atq; acutissimos in vniuersum eius honorem ac reuerentiam stimulos experietur. Quibus album addunt calculum Gregorius Reischius Friburgēsis Cartusiæ Prior, imò certè Ordinis totius Præses & gubernator, cuius vnius consilium plurimum valere etiam sæculi principes affirmant, quod & primæ notæ Theologus: simul

atque Walricus Zasius Iurisconsultorum consultissimus, multis nominibus admirandus. Friburgi, postridie Idus Iulias, An. Dom. M. D. XVII.

R. P. Canisij Societatis IESV Theologi de Amedeo (Amadeum vocat) testimoniũ.

C*Anisius lib. 1. de Maria Virgine cap. 3. sic habet: Ac prater alios quidem Deipara amatores atque cultores extitère, quantum ex illorum scriptis conijci potest, Ignatius, Methodius. &c.*

Et paulò pòst. Honorius, Idicta, Amadæus, Bonauentura &c.

Item lib. 4. cap. 28. Notat itidem Amadæus quod gloriosæ Matris huius pectus tam pro Filij morte, quàm pro Iudæorum perditione ineffabili dolore vreretur. Et pòst. Vicit sexum, inquit, vicit hominem, & passa est vltra humanitatem. Torquebatur namque magis, quàm si torqueretur ex se; quoniam supra se incomparabiliter diligebat id vnde dolebat. Homil. 5. de Maria Virginea Matre.

Vide eumdem lib. 5. c. 4. At cap. 5. sic habetur: Postremò Lausanensis Episcopus tùm pius, tùm eruditus Amadeus hoc modo testatur: Maria post Deum supra omnes Cæligenas in sede gloriæ collocatur &c. hom.

7. de

7. de Virginea Matre. Et c. 6. Vnũ adhuc Amadeum adiungam, qui festi huius excellentiam confirmet ac illustret. Quis dignè laudibus, inquit, efferat sacratißimam Virginis Assumptionem? &c. hom. 7.

Approbatio
REVERENDISSIMI DOMINI
EPISCOPI AVDOMARENSIS.

Has octo Viri sanctissimi, antiqui Patris Ecclesiæ Diui Amedei Lausaniæ Episcopi Homilias, quòd cultum B. Virginis admodum piè, eruditè ac ingeniosè doceat, prælo dignissimas cẽsemus. Audomaropoli, ex ædib. nostris Episcopalib. 1. April. 1613.

F. Iac. Episc. Audomaren.

HO-

HOMILIÆ VENERABILIS P. DIVI AMEDEI Episcopi Lausanensis de laudibus gloriosæ Virginis MARIAE.

HOMILIA PRIMA, de fructibus & floribus Sanctissimæ Virginis MARIÆ.

MNIS SANcta & rationabilis anima, inuestigãs cœli secreta mysteria, & distinguens ordines supernorum spirituum, inuenit primã post redemp-

 torem

Lucæ 1. 28. torem, illam in mulieribus benedictam, illam plenam gratia, quæ Deum genuit, & Virginitatis gloriam non amisit. Hæc igitur Virgo beata omni luce clarior, omni suauitate gratior, omnique potentatu sublimior, totum mundum illuminat, & vnguenti optimi perfusione innouans omnia, Cherubim & Seraphim agmina potestate transcendit, & maiestate. Gloriosis ergo meritis eius introducat nos rex in cubiculum suum, & referet nobis arcana secretorum proles Dauidica, quæ Apoca 3. 7. claudit, & nemo aperit; aperit, & nemo claudit. Pandat nobis gaudia genitricis suæ,

ſuæ, decorem electæ matris ſuæ. Moyſes & Prophetæ atteſtati ſunt illi. Euangeliſtæ verò & Doctores, vitam, mores & gratiam eius poſtmodum exceperunt, vt veritas ſibi conſona redderetur, & quod illi futurum prædixerunt, hoc iſti recolerent geſtum.

VNDE nos tot & tantis præconijs excitati, curramus in odorem vnguentorum eius, & gratiarum illius attrahentes ſpiramina, dum ab eius aſpectu ſuauiſſimo differimur & retardamur, requieſcamus in floribus, quibus ſe fulciri iubet in canticis dicens, [Fulcite me floribus, *Cant.*
ſtipate me malis, quia amore *2. 5.*
 langueo.

langueo.] Qui ſunt hi flores, niſi diuina in laude eius myſteria, & olim à ſæculis abſcondita ſacramenta, quæ iam in carne apparentia, in ſpiritu manifeſtata, ex dictis Patrum, velut ex quibuſdam gemmis arborum prorupe-runt. Mala verò explicat A-
Gal. 5. poſtolus dicens, [Fructus
22. ſpiritus ſunt, charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas.] Fulcitur ergo floribus, cum prædicta oracula apparent. Stipatur malis, cum fit quod
Pro. ſcriptum eſt, [Date ei de fru-
31. 31. ctu manuum ſuarum, & laudent eam in portis opera e-
ius

ius.] Sed quia de veris floribus, & ſempiterno fructu iuſtitiæ ſermo ſe intulit, neceſſe eſt, vt adiuti dono Spiritus, eoſdem flores, & fructus latius exequamur.

ADVERTAMVS itaque duos tanquam calathos aureos plenos fructibus, & floribus adornatos, nouum & vetus teſtamentum, hinc & inde, læua dextraque Virginis conſiſtentes. Quorum antiquitas tranſit in læuam, & noua gratia coruſcat in dextra. Iure quippe lex mortis in ſiniſtra, & lex vitæ in dextra, quia illa facit tranſgreſſorem, & hæc tollit tranſgreſſionem. Ipſa Virgo virginum ver-

nans in floribus, & in fructuum suauitate delicians apparet media, & velut arbor plantata in medio paradisi, attollit verticem in altitudinem cæli, & de superno rore concipiens, fructum refert salutarem, fructum gloriæ, fructum vitæ, de quo qui ederit, viuet in æternum. Et vt clarescant quæ dicta sunt, paradisus est hortus, ad quem Ecclesia inuitat dilectum suum. [Veniat dilectus meus
Cant. 5. 1. in hortum suum, vt comedat fructum pomiferarum suarum.] Hortum namque dilecti se nominat, quem fontes Saluatoris irrigant, & riui donorum inebriant, vt maritata amore spiritus lætetur, in stilli-

ſtillicidijs eius germinans, & gaudeat in prole multorum filiorum, tanquam in vbertate geniminum ſuorum. Hæc vocat dilectum comedere fructum pomiferarum, *Cant.* 7. 13.
quia ſeruauit ei poma noua & vetera, dicta ſcilicet vtriuſque teſtamenti. Aut conſummatos ſenſus cordis ſui, quos gerit inter vbera, ſicut legitur, [Erunt vbera tua ſicut *Cant.*
botri vineæ.] Vel certè bonos 7. 8.
quoſque ſpiritus & Angelorum & hominum, quorum alij in nouitate vitæ perſeuerant, alij gerunt de vetuſtate & corruptione, quod doleāt.

POSSVNT quoq; per poma noua & vetera, noui & antiqui patres ſignificari, in quibus

Cant. 2. 17. bus paſcitur amor ſponſi, donec aſpiret dies, & inclinentur vmbræ. Inter hos & horum media, conſurgit arbor quam diximus ſalutifera, generans cibum vitæ, & manna cæleſte. Manna habens omne delectamentum, & omnem ſuauitatem, ad quod ſi primus Adam attingeret, mortem non guſtaret in æternum. Hunc panem ſe eſſe perhibet filius hominis, in *Ioã 6. 51. 52.* Euangelio dicens, [Ego ſum panis viuus, qui de cœlo deſcendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum.]

VT igitur redeamus ad prædictos calathos, & flores læuæ, fructuſque dextræ

træ perpendamus (quia quod lex promiſit in flore, hoc gratia exibuit in operatione; Ibi prophetatur quod futurum eſt, hic virtus conſummata laudatur; Illic ſacramentum, hic res ſacramenti eſt.) Attendamus eoſdem calathos Chriſti gloriam, & partum Virginis præferentes, hæc enim ſumma, hic finis teſtamentorum, Chriſtum proloqui, Chriſtum oſtendere, Chriſtum annunciare, & Virginem Mariã. Et id quidem nunc ſacramentis tegitur, nunc ænigmatibus aut ſimilitudinibus obuoluitur, nunc ritu feſto celebratur, nunc ſacrificijs obumbratur, nunc

declaratur prophetia, aut Euangelica aſſertione roboratur. Et in hac condenſitate ſaltus Libani, in hoc monte vmbroſo & condenſo, aperit ſe nobis ſponſi dignatio, & thalamus egreſſionis eius, Saluator gentium, & terra germinans Saluatorem, ſtella ex Iacob, & dux de Iſrael, virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius. Alibi namque legimus Chriſtum naſciturum ex Virgine, paſſurum in carne, reſurrecturum in gloria, aſcenſurum in iubilatione, & dona ſpiritus credentibus donaturum. Alibi natum, paſſum, reſurgentem, aſcendentem & dona ſpiritus ſuis infundentem.

Sic in ſcripturis veritatis de ſancta matre eius annunciatum eſt, quia Virgo conciperet, & Virgo pareret filium, cui nomen Emmanuel; & greſſus eius à principio, à diebus æternitatis. Hunc ſola Virgo meruit ſuſcipere, ſola parere, ſola lactare, in votis, & ardenti præſtolatione deprecantis & dicentis Eccleſiæ, [Quis mihi det te fratrẽ ſugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris & deoſculer te, & iam nemo me deſpiciat?] Inueniam te, inquit, foris in luce, qui es ſecretum Patris. Inueniam te apparentem in carne, qui lates in inuiſibili maieſtate. Inueniam te ſponſum

Iſa. 7. 14.
Mich. 5. 2.
Cant. 8. 1.

ſum procedentem è thalamo, qui in ventre virginali conceptus es de Spiritu ſancto. Et deoſculer. Deoſculer vnita tibi in perceptione carnis tuæ & ſanguinis, & iam non ſimus duo, ſed vna caro. Deoſculer in vno ſpiritu adhærens tibi, quia
1. Cor. 6. 17. qui adhæret Deo, vnus Spiritus eſt. Et iam nemo me deſpiciat. Non Deus pater, videns proprium filium incarnatum; non Angelus ſanctus, adorans Deum hominem factum; non ſuperbus dæmon, dolens à Christo ſe ſuperatum.

CAETERVM eſt, vt de
Lucæ 1 26. Euangelio inferamus aliqua. Legimus Virginem ab Angelo

gelo ſalutatam, à Deo deſ-
ponſatam, de Spiritu ſancto
concepiſſe, Deum verum &
hominem genuiſſe, qui ſal-
uum faceret populum ſuum *Mat.1.*
à peccatis eorum, & regni *21.*
eius non erit finis. Hic eſt
qui repromiſſus eſt Abrahæ,
quòd in ſemine eius benedi- *Gen.*
centur omnes gentes. De *22.18.*
quo pulchrè Apoſtolus ait,
[Intuemini quantus ſit iſte] *Heb.7.*
qui ingreditur ad ſaluandas *4.*
gentes. Verè magnus, quem
Vnigenitum Pater miſit in
mundum, quem Virgo cor-
poraliter effudit, quem Vir- *Luc.1.*
go concepit & peperit, & *27.*
poſt partum Virgo per- *ibid.*
manſit. Annunciatur ab *35.*
Archangelo, concipitur de *Luc.2.*
7.
Spi-

Luc. 1. 44. Spiritu ſancto, naſcitur ex ſacra Virgine, & à Ioanne adhuc clauſo inter materna viſcera præmonſtratur. *Luc. 2. 28.* Suſcipitur à ſene Simeone cum ineffabili gaudio, à quo lumen gentium & gloria plebis Iſraëliticæ prædicatur.

Sap. 8. 1. VIDES ne ergo ſapientiam attingentem à fine vſque ad finem fortiter, & diſponentem omnia ſuauiter? A puero nondum nato, vſque ad ſenem decrepitum, tam congrua ſibi teſtimonia proferentem, & tam dulci concordia veritatis organa modulantem? Hinc per Prophetam dicitur, *Pſ. 18. 7.* [Non eſt qui ſe abſcondat à calore eius.] cuius egreſſus à Patre, regreſſus

gressus ad Patrem; excursus ad inferos, recursus ad sedem Dei. Quis enim se à calore eius abscondet, quem infans sensit in vtero, quo senex frigidus flagrauit in templo? Ille quasi significaret se velle occurrere Domino, exultabat motu quo poterat. Hic accipiens in vlnas suas, incredibili desiderio expectatum IESVM, diuinum amorē hausit medullitùs, nec ferens in carne fragili suauissimum odorem supercœlestis essentiæ, & vim verbi flammigerantis in ossibus, precabatur sui corporis dissolutionē, quo liberiùs effracto mortali domicilio, prægustata dulcedine frueretur,
&

& natum ſaluatorem, quem apud ſuperos prædicabat, habitantibus in regione vmbræ mortis nunciaret Sed quid agimus, aut quo rapimur? Ecce dum benedictam in mulieribus prædicare cupimus, fructum ventris eius benedictum attollimus, & dum quærimus laudare ſpeciem arboris, fructus nimia dulcedine detinemur. Omnis enim arbor ex fructu ſuo dignoſcitur, & ex propria vbertate penſatur. Vt palma ex dactylorum ſuauitate, vitis ex vini liquore, oleaſter ex oliuæ pinguedine. Ita nimirum laus nati genitrici exuberat, & honorem puerperæ partus diuinus accumulat.

Matt. 7. 17.

LIBET

LIBET dilectissimi, quæ præmissa sunt alio sensu repetere, & alia rursus assertione comprobare, vt cæca infidelitas arguatur à lumine, & fides Christi se palpabilem præbeat, & inoffensam. Ingrediamur itaque sancta sanctorum, & intueamur propitiatorium, habens desuper duo Cherubim, ipsum cum versis vultibus respicientia, & obumbrantia extensis alis. Illic inter cætera refulget vrna aurea, habens manna reconditum. Illic est virga Aaron, quæ fronduit. Propitiatorium intellige de quo ait Apostolus, Quoniam [ipse est propitiatio pro peccatis nostris.] Duo Cherubim duo

Exod. 25. 18.

Hebræ. 9. 4.

1. Ioan 2. 2.

duo teſtamenta ſignificant. Cherubim namque interpretatur ſcientiæ plenitudo, & ſcientiæ plenitudo in teſtamentis eſt. Bene ergo Cherubim propitiatorium, verſis ad ſe vultibus reſpiciunt, teguntque Chriſtum, quem teſtamenta concorditer prædicant, figuris & ænigmatibus velant. Vrna aurea beata eſt Maria, aurea per excellentiam vitæ; aurea per integritatem, & puritatem; aurea per plenitudinem gratiæ. Hæc vrna manna reconditum habuit, quæ panem Angelorum, qui de cœlo deſcendit, & dat vitam mundo, ſacroſancto geſſit in vtero. Virga verò dicitur,

dicitur, vtpote gratioſa, & recta, ſubtilis, & porrecta. Gratioſa per verecundiam & formoſitatem; recta per iudicium & æquitatem; ſubtilis per contemplationis ingenium; porrecta per vitæ meritum. Effloruit autem de Spiritu ſancto, ſicut virga Aaron floruit ex miraculo. Illa fructum protulit amygdalinum, iſta & optimum protulit amygdalum, habentem nucleum & teſtam. Nucleum, vt reficiat; teſtam, vt contegat. Nucleum in diuinitate; teſtam in humanitate. Vis noſſe nucleum? Audi, quia in principio erat Verbum. Teſtam noſſe deſideras? Audi, quia

Num. 17. 8.

Ioan. 1. 1.

[Ver-

Joan. 1. 14. [verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis.] Vides ergo, quia nucleus in teſta verbum eſt incarnatum. Et quoniam teſta etiam corticē habet, corticem intellige in carnis amaritudine, teſtam in reſurrectione, nucleum in deitate. Cortice Chriſtus nos ſanat, teſta corroborat, nucleo paſtum æternum adminiſtrat. Hoc nucleum, hoc verbum inter vtrumque nos illuminet, & vſque in cubi-
Cant. 3. 4. culum genitricis ſuæ nos introducat, quod viuit & regnat cum eodem Deo Patre in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

HOMI-

HOMILIA SECVNDA, de Iustificatione, vel ornatu MARIAE *Virginis.*

QVIA ſemel annuente Deo beatiſſimæ Virginis laudes exorſi ſumus, reſtat, vt eiuſdem præconia medullis cordis, & vocis officio perſoluamus. Intendamus gloriæ eius, & ingreſſi abyſſum tanti luminis, ſplendorem rutilum ſemitarumillius dilatato corde & inenarrabili percurramus lætitia, dicentes cum Salomone [Viæ eius viæ pulchræ, & omnes ſemitæ eius pacificæ.] *Pro.3. 17.*

Quod

Quod ſi dicente eodem Pro-
Pro. 4. 18. pheta, [Iuſtorum ſemita qua-
ſi lux ſplendens procedit, &
creſcit vſque ad perfectum
diem;] quis lucem & ſplēdo-
rem ſemitarū eius eloqui ſuf-
ficiet? Harum tamen proceſ-
ſus & incremēta viarum par-
tim explicare conabimur, vt
in gradibus ſuis Glorioſa di-
gnoſcatur, & per ſingulos
gradus ſuos pronuncietur.
Habuit enim diſtinctos gra-
dus & incrementa diuiſa, vt
pulcherrimo caſtitatis ordi-
ne incederet, & de virtute
in virtutem proficiens, vide-
Pſal. 83. 8. ret Deum deorum in Sion,
2. Cor. 3. 18. tranſlata à gloria in gloriam,
tanquam à Domini Spiritu.
Primò itaque omnium virtu-
tum

tum decore meruit ornari. Secundò Spiritui ſancto fœdere maritali copulata eſt. Tertiò mater inuenta eſt Saluatoris. Quartò animam eius pertranſiјt gladius, & carne ſumpta de carne eius, mundi perditi ruina reparatur. Quintò exultat in Filio reſurgente, & aſcendente ſuper cœlos cœlorum ad Patris dexteram. Sextò de hoc ſæculo rapitur, & occurrente ſibi Domino, ſupra cœligenas omnes collocatur. Septimò demum perficietur, cùm plenitudo gentium introierit, & omnis Iſraël ſaluus erit. Gaudet enim vltra quàm dici aut credi fas eſt de communi electorum ſalute, ſciẽs, quòd

Rom. 11. 25.

quòd propter eos Dei Filius carnem suscepit ex ea. Tunc ergo perficietur, Deo melius prouidente, ne sine nobis consummarentur.

Hebræ 11.40.

IAM verò nomina ipsorum graduum consideremus. Primus dici potest iustificatio, vel ornatus. Secundus copulatio, vel fœderatio. Tertius Virginis partus, aut noua progenies. Quartus mentis robur, siue martyrium. Quintus gaudium, vel admiratio. Sextus assumptio, vel exaltatio. Septimus plenitudo, seu perfectio. Prædicta iustificatio, vel ornatus procedit ex timore Dei. Copula quoque talis & fœderatio, ex incredibili pietate

tate prouenit. Nam Virginis partus & noua ſoboles lumen ſcientiæ effudit vniuerſitati. Opus fortitudinis Chriſto moriente, & matre aſpiciente exhibitum eſt. Eodem verò reſurgente, profundiſſimum & inſcrutabile cõſilium, quo hoſtem callidum decepit, & mundum redemit, in gaudium & admirationem profluxit. Inde cælis apertis bona inuiſibilia reſerantur, & fit quoddam mirabile, vt ſicut Deus in homine, hominis paſſiones experimento didicit; ſic homo aſſumptus in Deum, Dei gloriam pleno intellectu percipiat. Demum ſapientia adducet plenitudinem & perfe-

ctionem, vt perfecta in perfecto appareat, & in plenitudine glorietur.

REPETAMVS quæ dicta sunt, & eisdem denuò gradibus commorantes, Dominum innixum scalæ, Angelos etiam ascendentes & descendentes ad Virginem contemplemur. Mirantur enim puellam castissimam matrem Domini, cælique reginam mox futuram, & in his erumpunt vocibus admira-
Cant.3 tionis, & laudis, Quæ est ista, quæ ascendit dealbata? Quid est dealbata, nisi albis vestibus ornata? ornata scilicet ornatu decoris, & honestatis, iustitiæ, & sanctitatis. Harum vestium ornatu

natu Prophetarum eximius fulgebat, cum diceret, [Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo, quia induit me vestimento salutis, & corona iustitiæ circundedit, quasi sponsum decoratum corona, & quasi sponsam ornatam monilibus suis.] Hinc per Psalmistam dicitur, [Sacerdotes tui induantur iustitiam.] Isaias verò hortatur Hierusalem, vt excussa de puluere induatur vestimentis gloriæ suæ. Et per exprobrationem primo Angelo dicitur, Et tu signaculum similitudinis in paradiso deliciarum Dei fuisti, omnis lapis pretiosus operimẽtum tuum.

Isa. 61. 10.

Psal. 131. 9.

Isa. 52. 1.

Ezec. 28. 12.

Sardius, topazius, iaſpis, chryſolithus, onyx, & beryllus, ſapphirus, carbunculus, & ſmaragdus. Sciendum verò, quod hæ veſtes albæ ſunt, & odoriferæ, pretioſæ, & variæ. Albæ propter innocentiam, & puritatem, & lucis æternæ candorem. Odoriferæ propter fragrantiam opinionis, & bonæ famæ. Pretioſæ ob ſui dignitatem, & commoditatem. Variæ ad varios vſus, & qualitates diſtinctas.

De albedine iam ſupra dictum eſt. Quæ eſt iſta, quæ
Cant. 6. 9. aſcendit dealbata? Et alibi legimus, Quæ eſt iſta, quæ progreditur, quaſi aurora conſurgens pulchra vt luna,

electa

electa vt sol?] Quasi aurora surgens de tenebris ad lumen, de errore ad fidem, de mundo ad Deum, & in ortus sui diluculo infecta murice verecundiæ, cum humilitatis venusto pallore. [Pulchra vt luna,] quia casta permanens in seculum seculi, supercœlestis luminis illustratione perfunditur, & obumbratione lætatur. [Electa vt sol.] Vbique claritas, vbique splendor, vbique candor vestium designatur. Possent & alia dici de hoc candore, vt illud Domini dicẽtis de suis, [Ambulant mecum in albis, *Apo.*
quoniam digni sunt. Et il- *3. 4.*
lud, Qui vicerit, vestietur vestibus albis. Sed breuitatis *Ibid.*

ſtudio perurgemur, iam de odore earundem veſtiũ verba ſponſi ſponſam laudantis in epithalamio audiamus.
Cant. 4. 11. [Odor veſtimentorum tuorum ſicut odor thuris.] Aſſerunt odore thuris dæmones effugari, lachrymas excitari, Deum lachrymis mediantibus placari. Ego verò libenter dixerim, odore virtutum ſanctæ Mariæ Angelos tenebrarum effugari, & quodam valido turbine, huc illucq́ue raptari, vt in eis impleatur, quod dictum eſt,
Pſ. 34. 5. [Fiant tanquam puluis ante faciem venti.] Odor iſte mortuos in peccatis excitat, mente debiles roborat, bonos incitat ad meliora, meliores ad

ad optima. Bonus odor, qui regem in accubitu ſuo per Virginem prouocauit, vt ad nos veniens, noſtra reciperet, ſua daret, conſtituens nobiſcum amicitias lege immobili, & pace ſempiterna. Sic itaque fragrantia veſtimentorum ſanctæ Mariæ hoſtes fugat, bonos inuitat, Deum placat.

NAM de pretioſitate eorum & varietate, cum Pſalmiſta [Specioſo formæ præ filijs hominum,] de laude ſpōſæ eius loqueretur, cecinit dicens, [Aſtitit Regina à dextris tuis in veſtitu deaurato, circumdata varietate.] Et paulò pòſt ſubintulit, [Omnis gloria eius filiæ regis ab intus in

Pſal. 44. 3.

Pſ. 44. 10.

Pſal. 44. 14

fimbrijs aureis circumamicta varietate. Non ſolum autem veſtitu deaurato, & fimbrijs aureis decoratur, verùm
Prou. 31. 22. etiam veſte ſtragulata, quam fecit ſibi, dicente Salomone.
Ezech. 28. 12. Et omni lapide pretioſo cooperitur. Nulla enim gemma, nullus lapis pretioſus, nulla pretioſa margarita huic deeſt operimento, vt non iam ſimpliciter pretioſum, ſed omni pretioſitate pretioſum iure appellari queat. Nam ſicut vna pretioſitas momento momenti, immò vltra omne momentum, & partem momenti diſcurrens, multas efficit pretioſitates, ſic multæ in vnam conueniunt, vt vnius participatione in vna

ſint

ſint vnum. Et hæc pretioſitas eſt Charitas, veſtis ſcilicet nuptialis, veſtis non habẽs maculam, aut rugam, veſtis impartibilis, inconſutilis, deſuper contexta per totum. Qua, per quam, & in qua ſunt omnia chara, quæcunque chara ſunt; omnia bona, quæcunque bona ſunt. Et ipſa ſunt vnum in vnitate, idem in deitate, ſimplum in ſimplicitate. In toto totum obtinent, & de toto gaudent, ſepoſita ab omni diminutione, & duplicitate, & numeroſitate.

His dictis de pretioſitate ornamentorum; de varietate, cuius ſuperiùs exempla poſuimus, diſſeramus.

Huius duæ ſunt ſpecies, vna in coloribus, alia in vſibus. Item quæ in coloribus conſiſtit, diuiditur in albedinem & nigredinem, in ruborem & viriditatem. Hos principales colores aſſerunt, & hi maximè exornant præfatam veſtem. Viret enim vt oliua, vel laurus, & vt iris virens in nubibus. Viret in fide & ſpe æternorum, in obedientia mandatorum, in contemplatione æternæ viriditatis, & virore æternitatis. Rubet verò vt ſphæra ignea, vt regis purpura, vt coccus bis tinctus, præferens amorem Dei & proximi. Fuligo eius vt cornu, & vt elatæ palmarum, aut certè velut ebur

intin-

intinctum, & vt cœli serenitas in medijs noctibus. Color iste in fundamento ponitur, & cæteris coloribus substernitur, vt nobis innuat virtutem humilitatis in fundamento poni debere. Si cãdorem quærimus, candet perpetua virginitate, & perfecta puritate. Decoris quoque suauitate fortem rhinocerotem inclinat, Deum maiestatis inuitat. Alia multa de varietate & significatione colorum à spiritalibus spiritaliter inueniri possunt.

VERVM varietas, quæ vsibus accommoda deseruit, multis & ipsa refulget speciebus. Alia namque ornamenta illud caput altissi-

mum, collumque bene ornant & velant. Alia crines & aures; Alia pectus & brachia; Alia manus & digitos. Quædam totum corpus induunt, quædam lumbos accingunt, quædam pedes muniunt. Caput eius mens eius dicitur. Nam sicut caput regit membra corporis, ita mens sensus animæ regit, & moderatur. In collo, quod cæteris membris eminet, & vitalem gratiam capitis artubus subministrat, altitudo illius exprimitur, qua præsidens membris Ecclesiæ, caput suo connectit corpori, quia Christum coniungit Ecclesiæ, & vitam quam primo loco suscipit, reliquis

mem-

membris infundit. Decebat
enim vt ſicut per fœminam *Rom.*
mors, ſic per fœminam vita *5. 18.*
intraret in orbem terrarum.
Et ſicut in Eua omnes mo- *1. Cor.*
riebantur, ita in Maria om- *15. 22.*
nes reſurgerent. Illa malè
credula verbis ſerpẽtis, mor-
tis venenum miſcuerat. Hæc *Gen. 3.*
conterens caput ſerpentis, *15.*
antidotum vitæ cunctis mi-
niſtrauit, vt mortem occide-
ret, & vitam repararet. Cri-
nes capitis ſunt cogitationes
cordis, aures auditus inte-
rior.

In pectore ſecretum la-
tet, & cogitatio voluitur.
Vnde hic mos inoleuit, vt
rei pectora tunderent, &
quaſi feriendo ſuam iniuſti-

tiam accusarent. Per pectus ergo arcana illius gloriosi pectoris designantur, per brachia virtutes operum, per manus ipsa opera, per digitos operum diuisiones. Corpus eius operum eius indiuisa connexio. Lumbi voluntates eius. Pedes affectus illius sunt, quibus ingressa semitas æquitatis, præclara vestigia posteris dereliquit. Hi pedes calciantur † eximijs mortuorum animalium, quia exemplis præcedentium patrum muniuntur. Lumbi præcinguntur præcinctorio fidei, & cingulo iustitiæ. Corpus induitur amictu illo, de quo Apostolus ait, [Quotquot in Christo baptisati estis,

† *Lego exuuijs*

Gal. 3. 27.

Christum

Christum induistis.] Qui nos hortatur, vt induamur nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia, & sanctitate veritatis. Vide homo, & obstupesce ad tantam nouitatem, cùm Hieremias dicat, Nouum faciet Dominus super terram, mulier sola circumdabit virum. Eadem, quæ circumdedit, circumdata est; circumdans carnem, circumdata est à spiritu; circumdans virum nouum, circumdata est ab homine nouo; circumdans & generans, circumdata, & regenerata; generans in forma humanitatis, regenerata in forma nouitatis.

Eph. 4. 24.

Hiere. 41. 22.

TRAN-

TRANSEAMVS ad reliqua. Annuli ornant digitos, quia ſingula opera eius fide & dilectione clareſcunt. Annulus enim ſignificat fidem, & castam dilectionem. Manus enim tornatiles, aureæ, plenæ hyacinthis. Tornatiles propter perfectionem operis, aureæ propter fulgorem ſapientiæ, plenæ hyacinthis propter puram & feruidam intentionem. Hyacinthus quippe cæruleus & rubeus, lucidum, & feruens opus demonſtrat.

Cant. 5. 14.

BRACHIA eius illo ſunt impreſſa ſignaculo, de quo ſponſus ait in canticis, [Pone me ſignaculum ſuper brachium tuum.] Aut certè eius

Cant. 8. 6.

dexte-

dexteram operit ignea lux, & sinistra rutilat purpura dominicæ passionis. Auribus dependent inaures obedientiæ: Crines ligat vitta disciplinæ: Pectus exornant monilia mundissimarum, & lucidissimarum cogitationum: Torques aureus additur collo eius. Hoc soliti sunt secundi in regnis coronari, & hæc est secunda corona. Prima namque præfulget in terribili capite dominatoris vniuersæ terræ. Secunda cecidit in sorte matris eius. Ipsa enim singularis regnat in regno Dei, & Christi; dehinc sub illa, & post illam Sancti altissimi. Caput eius Virginitatis gloria obumbratur,

&

& charitatis coccino velatur. Benedictio Domini super illud, & benedictione omnium gentium repletur.

CORONATVR etiam coronis omnium populorum, & exultatione cunctorum promouetur. Cerne in decore diadematis eius sanctorum concentum, vibratum à repercusso lumine; cerne sculptos lapides, gemmas vernantes, stellas coruscantes, Patriarchas expectantes, Prophetas præmonstrantes, Apostolos comitantes, Martyres triũphantes, Confessores & Virgines exultantes. Corona illa rubet rosis, lilijs albescit, pallescit violis, viret laureis, palmis densatur, oleis

leis impinguatur, omni fru-ctu repleta, omni ſuauitate referta. Hæc nos dilectiſſimi de iuſtificatione Virginis, vel ornatu dixiſſe ſufficiat. Supereſt, vt eius ſacra manuductione ad pertractanda profundiora, & ſecretiora myſteria in viſione Domini præparemur. Amen.

HOMILIA TERTIA de Incarnatione Chriſti, & Virginis Conceptione de Spiritu Sancto.

DOMINE audiuimus opera tua, & expauimus Cōſiderauimus mirabilia, tua & defecimus. Deſcendente verbo tuo, cor noſtrum lique-

liquefactum est, & omnia interiora nostra contremiscentia paruerunt illi. Nam
Sap. 18. 14. [dum medium silentium tenerent omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus de regalibus sedibus venit.] Effudisti enim Pater viscera charitatis tuæ super nos, & multitudinem miserationum tuarũ vltra cohibere non potuisti. Effudisti lucem in tenebris, rorem in siccitate, & in magno gelu ignem vehemẽtissimum accendisti. Ideo apparuit nobis filius tuus vt copia ciborum, imminente fame grauissima, & vt fons aquæ viuæ animæ laboranti, & deficienti præ siti in æstu.
Aut

Aut certè ſicut apparere ſolet fortis adiutor, & liberator obſeſſis, iamiamq́ue ruituris in prælio, quibus mors intentatur præ oculis, hoſtili gladio comminante, & armata dextra ſitiente cruorem. Sic ille nobis apparuit, & factus eſt in ſalutem. Verumtamen ſalutis noſtræ exordia repetere, & incarnationem eius retractare, recolere vnde venerit, qualiter deſcenderit, vbi & quomodo conceptus fuerit, optimum, ac ſaluberrimum eſt. Modum verò conceptionis extremum ponimus, vt exequentes propoſitum noſtrū, illam ineffabilem coniunctionem, qua de Spiritu ſancto

cto beatæ Mariæ venter effloruit, latiùs in fine differamus.

LICET enim ſit ineffabilis, multa tamen iocunditas, mira & ſtupenda ſuauitas vbertim elici poteſt. Illic enim eſt ſumma noſtræ fidei, illic honor ſubſtantiæ, radix vitæ, lumen ſcientiæ, amoris vinculum indiſſolubile, & patens aditus ad æterna. Sed iam occurrat nobis beatus Dauid, & dicat vnde
Pſ.18. venerit. [A ſummo cœlo
7. egreſſio eius.] Quid eſt a ſummo cœlo? A Deo, qui eſt ſumma eſſentia, ſummum bonum, ſumma beatitudo. Summa eſſentia eſt, quæ nec loco circumſcribitur,

bitur, nec mutabilitate mouetur, nec tempore clauditur; ſed omnia loca maieſtatis immenſitate circumſcribit, omnia mutabilia mouet propria immobilitate, claudit cuncta tempora æternitatis infinitate. Summum bonum eſt eadem eſſentia, non ex alio eſſentia, ex alio bonum, non ſolum per dictam immenſitatem, immutabilitatem, & æternitatem; verùm etiam propter æternam largitatem creationis, quam parturiuit in tempore; & infinitam ſapientiã, qua antequam quicquam eſſet, cũcta diſpoſuit in æternitate; & amorem ineffabilem, quo opus ſuum complectebatur, antequam produ-

producceretur in creationem. Iterum summa beatitudo cõsistit in summo bono, suique adeptione efficit verè beatos. Eius namque participatione vita æterna acquiritur, perfecta sapientia tribuitur, amoris plenitudo possidetur; vt plena sinceritas sit in æternitate vitæ, plena iocunditas in lumine sapientiæ, plena suauitas in amoris dulcedine. Hæc de summa essentia, summo bono, & summa beatitudine diximus, vt interluceret nobis summum cœlum, de quo venit Christus.

Sed quia hoc summum cœlum Pater, hoc summum cœlum Verbum, hoc summum cœlum Spiritus sanctus:

ctus. Venit Christus à Patre, venit etiam quodammodo à Verbo, venit à Spiritu sancto. Qualiter verò venit à Patre qui nunquam reliquit Patrem? Qualiter à Verbo, qui nunquam Verbum esse destitit? Qualiter à Spiritu sancto, cum Spiritus sanctus à Patre, & ab ipso procedat? Difficilis est hæc quæstio, & multa indiget profunditate. Et quis erit nobis progressus ad hæc sancta Dei? Quo ordine iter aggressum consequemur? Ecce condensa nebula, nubesque lucidissima itinera nostra præpediunt. Atque illa, quam vidit egredientem de templo sancto Ezechiel, non solùm talos & genua, *Ezec. 47. 3. & sequen.*

genua, verùm renes & collum operiens diffunditur super nos, ne transuadare possimus. Adest tamen ille in quo speramus, in quo ab adolescentia confidere edocti sumus, qui effundat animas nostras, & leuet nos super
Psal. nos, ponens pedes nostros
17. 34 quasi ceruorum, vt educat nos super excelsa nostra, statuens nobis specula in mon-
Matt.
17. 3. te cum Moyse & Helia, qua-
2. *Cor.* tenus quod quærimus reuela-
3. 18. ta facie contemplari possimus. Ibi ostendetur omne bonum, ibi pleniùs de visione Domini erudiemur.

QVOD si voluerimus accedere ad caliginem, in qua ipse est, ingressi medium nebulæ,

bulæ, & permoti gloria tantæ maiestatis, perterriti etiam magnitudine illius infinitatis, non subsistemus, & erimus quasi nihil. Deus enim lucem inhabitat inaccessibilem, cuius ignis sicut stipulam carnes deuorat, cuius faciem nemo videre potest, & viuere; ad cuius abyssum indagandam Angeli nō sufficiunt, ad quem nulla potestas aspirat, præter illam quæ in vnitate personæ copulata est. Demus itaque gloriam Deo, & cadentes in facies nostras, adoremus à longè vestigia Trinitatis, credentes corde, & confitentes ore, quia quicquid de ipso senserimus,

1. Tim. 6. 16.

aut dixerimus, ſub ipſo eſt.

HAC fide præmuniti, ad ſoluendam quæſtionem propoſitam redeamus. Chriſtus venit à Patre, venit à Verbo, venit à Spiritu ſancto, quando totā Trinitas conceptionem & humanationem illius operata eſt. Nihil enim aliud fuit à ſumma Trinitate venire, quàm operante eadem Trinitate concipi & humanari. Ideo dictum eſt, [A ſummo cælo egreſſio eius.] *Pſal. 18. 7.* Venit etiam Vnigenitus à Patre, & à ſe, ſecundum alterius modi intelligentiam. Venit & à Spiritu ſancto. Aliter tamen à Patre, & à ſe, aliter à Spiritu ſancto. A Patre namque genitus æternaliter,

ex

ex matre prodijt genitus tẽporaliter, apud patrem manens inuisibiliter, & cum hominibus visibiliter conuersatus. Hoc enim fuit illi egredi à Patre, quod tempora nostra suscipere, quod foris visibiliter apparere, & fieri, quod ex Patris natura non erat. Quod verò dictu mirabile est, iste venit ab eo, à quo non recedebat, ab illo egrediens, in quo remanebat, vt sine interuallo totus esset in æternitate, totus in tempore, totus inueniretur in Patre, quando totus in Virgine, totus in sua, & Patris maiestate, quando totus in nostra humanitate. Si quæris, quomodo? collige veritatem

ex imagine. Verbum in corde genitum, aliquando integrè exit in voce, vt perfectè ad alios veniat, & totum in corde remaneat. Sic verbum bonum de corde Patris eructatum, & in campum exijt,
Ioan. 1 & Patrem non reliquit. Ve-
14. nit etiam verbum à se, des-
Philip cenditque sub se, quando
2. 7. caro factum est, & habitauit in nobis, quando semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Illa exinanitio eius descensio fuit Ita tamen descendit, vt sibi nõ deesset. Ita caro factum est, vt verbum esse non desineret, nec minuit gloriam maiestatis, humanitatis assumptio.

SCIENDVM quoque qualiter

ſiter à Spiritu ſancto venerit, cùm Spiritus ſanctus ab illo procedat. Procedit quidem ab illo Spiritus ſanctus æterna proceſſione, ſed ille natus ex Maria Virgine, venit de Spiritu ſancto temporali cõceptione. De æterna proceſſione Spiritus per Pſalmiſtam dixit, [Verbo Domini cœli firmati ſunt, & Spiritu oris eius omnis virtus eorum.] Verbum Patris os Domini nominauit. In quo ſemel Dominus nobis locutus eſt. Spiritum oris Spiritum ſanctum appellauit, dictum ſpiritũ oris, quòd ab ore procedat. Nam quòd verbum de Spiritu ſancto venerit, ſic habes in Abacuc, [Deus ab auſtro

Pſal. 32. 6.

Aba. 3 3.

auſtro veniet, & ſanctus de monte Pharan.] Per auſtrum in quo eſt vitalis calor, virtuſque genitiua, Spiritus deſignatur, qui confert vitæ nouitatem, faciens oriri germina virtutum. Et licèt beatus Hieronymus, quem ſequi cupimus, montem Pharan Patrem appellarit, non incōgruè tamen monte Pharan idem Dominus ſignificatur: Mons dictus propter excellentiam charitatis; Pharan, propter gratiarum diuiſionē. Pharan quippe interpretatur diuiſio. Et Spiritus Domini dona ſua ſingulis prout vult diuidit. Venit ergo Deus ab auſtro, quia de calore viuificante, & regenerante conceptus

ceptus est. Venit de monte
Pharan, quia de ineffabili
celsitudine diuisionis charis-
matum emanante profluxit.
Dic nobis sancte Daniel, *Dan.* 2.
qualiter de hoc monte des- 34.
cenderit. [Præcisus est, ait, 1. *Pet.*
de mõte lapis sine manibus.] 2. 7. *Ephes.*
Quis lapis? Lapis quem re- 2. 20.
probauerunt ædificantes. La *Genes.*
pis angularis, lapis quem vn- 28. 18. *Apoc.*
xit Iacob, lapis in quo sunt 5. 6.
septem oculi, hic præcisus est
de monte sine manibus; quia
Virgo sacra suscepit eum nõ
ab homine, neque per homi-
nem, sed de Spiritu sancto.

Dic etiam nobis beate
Dauid modum descensionis
eius. [Descendit sicut pluuia *Psal.*
in vellus, & sicut stillicidia 71. 6.

ſtillantia ſuper terram. Priùs dicendum eſt, quid hoc vellus, quæ terra, dehinc qualiter pluuia deſcēdit in vellus, & qualiter ſtillicidia ſtillant ſuper terram. Vellus cùm ſit de carne, excreſcit extra carnem, & carnis paſſiones ignorat. Attactu leni, colore humili, manſuetudinem & humilitatem denunciat. Formæ etiam habilitate, ſimplicitatis & innocentiæ gerit indicium, & naturali velamine membrorum fouet teneritudinem. Deſignat autē glorioſam Virginem, quæ in carne degens, extulit ſe extra carnem, & carnis paſſiones mactauit robore Spiritus. Nam manſuetudine, & humilitate nulli ſimilis exti-

tisse dignoscitur. Simplicitatem eius, & innocentiam dicere nullus sufficiet. Charitatem, qua humanũ genus incessanter protegit, & fouet, mentis intelligentia non cõprehendit. Porro præfata terra eandem Virginem demõstrat, terræ nomine appellatam, propter quandam similitudinem. Sicut enim vetus Adam de terra incorrupta, nullũq; passa contagium formatus est, sic terris terra Virgo nouum Adam procreauit. *Gen. 2. 7.*

Si non credis mihi prædicanti ortum noui hominis de terra, crede Psalmistæ dicenti, [Veritas de terra orta est.] Quæ maior nouitas, quàm vt oriatur de terra ille, qui est veritas? Crede etiam *Ps. 84. 12.*

tubæ ductili Isaiæ producentis gracilem, & suauem admodum sonum, ac dicentis,
Isa. 45. 8. [Rorate cœli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra, & germinet saluatorē.]
Isa. 4. 2. Qui iterum dixit, [Erit germen Domini in magnificentia, & gloria, & fructus terræ sublimis.] Germen Domini in magnificentia & gloria extitit, quando conceptum de Spiritu sancto, & ortum de radice Iesse in summitate Virgæ totū effloruit,
Isa. 11. 2. immò flos fuit. [Et requieuit super eum spiritus Domini, spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis, & repleuit eum spiritus

ritus timoris Domini.] Fructus verò terræ ſublimis fuit, quia benedictus fructus Mariæ diuinitatis celſitudine meruit ſublimari. Hæc idcirco diximus, vt terræ nomine Mariam intelligi debere monſtraremus.

RESTAT diſſerere, qualiter pluuia deſcendat in vellus, qualitérue ſtillicidia profluant ſuper terram. Pluuia deſcendit in vellus abſque ſtrepitu, ſine motu, ſine vlla ſciſſione, aut diuiſione. Leniter infunditur, tranquillè ſuſcipitur, ſuauiter bibitur. Sic ſtillicidia ſenſim & paulatim infundunt terram tam mirabili decurſu, tantaque ſubtilitate, vt in introitu vix pa-

teant,

teant, & in exitu germina producant. Ita imber veniens de vltra supercœlestes aquas, descendit in gremium Virginis, sine humano opere, absque motu concupiscentiæ, salua integritate, & claustris virgineis obseratis, leniter infusus est, tranquillè susceptus, incarnatus ineffabiliter. Stillauit quoque super terram eius, in introitu non comparens, & in exitu prodiens manifestè. Sunt ad hæc tantæ rei aliæ similitudines. Enimuerò vt claritas solis vitrum absque læsione penetrat, & vt radius oculorum tranquillo, & claro liquori sine scissione, & diuisione immergitur, vt vsque ad fundum

dum vniuersa rimetur, sic Dei Verbum adijt virgineum habitaculum, & inde prodijt clauso Virginis vtero. Quippe qui facilè posset extra Virginem corpus creare de nihilo; facilè potuit corpus acceptum de Virgine, extra sine carnis scissione traijcere. Neque enim legi naturæ se subdidit, sed legem naturæ subdidit sibi.

ECCE diximus qualiter descẽderit Dei Verbum. Vbi namq; descẽderit, simili modo manifestum est, quia descendit in vterum Virginis, vterũ impollutum, immaculatũ, consecratũ manu vnctionis diuinæ. Ibi carni nostræ copulatum, naturæ associatũ,

im-

impleuit ſacratiſſimum, & ſecretiſſimum ſacramentum, vt eſſent duo in carne vna, & vno contubernio fruerentur. Factus eſt ergo Deus inuiſibilis, homo viſibilis. Impaſſibilis & immortalis, paſſibilem ſe & mortalem exhibuit. Incircumſcriptus, lineis noſtræ ſubſtantiæ circumſcribi voluit. Clauditur aluo puerperæ, cuius immenſitas claudit ambitum cœli & terræ; & quem cœli cœlorum non continent, Mariæ viſcera complectuntur. Si quæris, quomodo factum eſt iſtud, audi ſummum Angelum exponentem Mariæ ordinem rei, & dicentem ei,
Luc. 1. 35. [Spiritus ſanctus superueniet
in

in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.] Gaude ergo, & lætare Maria quia concipies de spiramine; gaude, quia inuenta eris habens in vtero de Spiritu sancto. Desponsata quidem eras Ioseph, sed à Spiritu sancto præuenta. Ille qui te creauit, signauit, & assignauit te sibi; plasmator tuus ipse factus est sponsus tuus, factus est amator formæ tuæ, qui plasmator ipse te vocat dicens, Veni amica mea, formosa mea, columba mea, iam enim hiems abijt, & recessit, Veni. Ille decorem tuum concupiuit, & tibi coniungi desiderat. Impatiens moræ, ad te venire festinat.

Luc 1. 27.

Cant. 2. 10.

SVRGE

SVRGE ergo, induere vestimentum gloriæ tuæ, ornare pretiosissimis ornamentis tuis, quia complacuit Domino in te. Surge in occursum sponsi tui, & Dei
Luc. 1. 38 tui, & dic ei, [Ecce ancilla
Psal. 18. 6. Domini.] Festina, noli tardare, quia ille non tardabit, sed exultabit vt gigas ad cur-
Psal. 44. 11. rendam viam. Festina & tu, obliuiscere populum tuum, & domum patris tui, currens obuiam ei, vt osculeris osculo oris eius, eiusque beatissimis immiscearis amplexibus.
Cant. 1. 1. Egredere, quia iam thalamus collocatus est, & spõsus veniet tibi, veniet tibi Spiritus sanctus. Ille superueniet in te, & virtus altissimi

mi obumbrabit tibi ſubitò. *Luc.* 1. 35.
Dùm verò ſperas, dùm damna dilationis deploras, & dilecti turbaris abſentia; velox & improuiſus ſuperueniet in te, vt inopinato perfruaris gaudio, & noua lætitia perfundaris. Superueniet non ſolùm tibi, ſed in te, vt propius reuiſet te, & inſpiret tuam gratiſſimam dilectionem, inſinuans tibi intima aſperſione verbum bonum, verbum plenum congratulationis & admirationis, plenum conſilij, plenum gaudij, plenum ſalutis.

SPIRITVS S. ſuperueniet in te, vt à tactu eius venter tuus contremiſcat, vterus intumeſcat; gaudeat ani-

animus, floreat aluus. Macta, id est magis aucta, quæ tanta suauitate perfrueris, tam cœlesti osculo dignaberis, tali sponso coniungeris, à tali marito fœcundaberis. [Spiritus sanctus superueniet in te.] In alios sanctorum venit, in alios veniet, sed in te superueniet, quia præ omnibus, & super omnes elegit te, vt superes vniuersos, qui ante te fuere, vel post te futuri sunt,
Gen. 4 8. plenitudine gratiæ. Impleuit quidem Abel tanta innocentia, vt innocens manibus & mitis corde, de manu fratris necem susciperet. Tua verò innocentia millia nocētium innocentiæ reddidit, &
Gen. 5. 24. saluti. Transtulit Enoch, sed

ſed caro, quam generabis, cùm aſſumpta fuerit de terra, omnia trahet ad ſe. Impleuit Abraam fide, & obedientia profutura poſteritati, ſed fide tua, & obedientia mundus ſaluatus gratias agit. Impleuit Moſen, & legis, non gratiæ latorem inſtituit, tibi autem tribuens non ſolùm legis latorem, ſed gratiæ & gloriæ largitorem. Aſciuit Dauid in Prophetam & Regem, ſed ille tibi ſcribit, & filium tuum Dominum ſuum nominat. Quid plura memorem? Omnes ſuperas, præes vniuerſis non ſolùm hominibus, ſed & ſummis cœlorum virtutibus.

Gen. 17. 1. *Exod. 19. & 20.* *1. Reg. 16. 1. & 12.* *Pſal. 109. 1.*

HINC eſt, quod glorio-

ſius

ſius præ illis nomen hereditabis: Nam cum alius dicatur Angelus Dei, alius Propheta, alius præco, & quiſque ſuo cenſeatur nomine, pro ordine, & dignitate; tu ſingulari & ſpeciali nomine appellaberis Mater Dei. Et ideò mater ſalutis, mater gratiæ, mater miſericordiæ [Spiritus ſãctus ſuperueniet in te,] ſuperueniet in vbertate, in affluentia, in plenitudine, & in effuſione carnis & animæ. Cúmq; repleuerit te, erit adhuc ſuper te, & ſuper aquas tuas feretur, facturus in te quiddam melius, & mirabilius, quã cum ferebatur ſuper
Gen. 1. 2. aquas à principio, vt materia creationis in diſtinctionem, for-

formamque produceret. [Et virtus altiſſimi obumbrauit tibi,] obumbrabit tibi Chriſtus Dei virtus & ſapientia. Ille humanam ex te naturam ſuſcipiet, & plenitudinem diuinitatis, quam ferre nõ poſſes, habebit in carnis ſuſceptione Obumbrabit ergo tibi, quia luci ſe inacceſſibili aſſumpta à Verbo humanitas obijciet, cuius obiectu lux illa temperata, caſtiſſima viſcera tua perfundet.

Libet chariſſimi in tanta ſolemnitate gaudiorũ adhuc pauliſper immorari, & de præfata conceptione aliquid quærere; libet ipſum diuinũ agalma, ipſum pretioſiſſimũ, & ſanctiſſimũ vas, in quo Dei verbum

verbum conceptum eſt, apoſtrophando interrogare. Rogamus ergo Domina, Dei mater digniſſima, non aſperneris petentes cum tremore, quærentes ex pietate, pulſantes cum charitate; rogamus, quo affectu mouebaris, quo amore tenebaris, quibus ſtimulis agitabaris, cùm hæc fierent in te, & Verbum carnem ſuſciperet ex te? Vbi erat anima tua, vbi cor, vbi mens, vbi ſenſus, vbi ratio? Ardebas vt rubus, qui olim oſtenſus eſt Moſi, & non comburebaris, liquefiebas, & non conſumebaris. Ardebas liquefacta ſupernis ignibus, liquefacta in igne, vires reſumebas ab igne, vt ſemper arderes,

Exod. 3. 2.

arderes, & interim liquefie-
res. Ignis ille rorem luminis
exhibuit, ros luminoſus vn-
ctionem præbuit, vnctio ſe-
men ſanctum præſtitit. In
quo repromiſſum eſt Abraæ,
quòd in eo benedicerentur
omnes gentes. Hæſiſti enim
Virgo pulcherrima ſtrictis
amplexibus auctori pulchri-
tudinis, & effecta plus Virgo
immò plus quam Virgo, quia
Mater & Virgo, hoc ſacro-
ſanctum ſemen deifica infu-
ſione ſuſcepiſti. [Aue igitur
gratia plena, Dominus tecũ, *Luc.* 1. 28. & 41.
benedicta tu in mulieribus,
& benedictus fructus ventris
tui] Ieſus Chriſtus, qui eſt
ſuper omnia benedictus Deus
in ſecula ſeculorum. Amen.

E HOMI-

HOMILIA QVARTA, de Partu Virginis, seu Christi Natiuitate.

HERI, dilectissimi, sermo noster habitus de copula Spiritali, & conceptu Virgineo, ad partum festinat, vt quam de Spiritu sancto concepisse cognouimus, Deum verum & hominem genuisse profiteamur. Enixa est enim puerpera Dei Filium, vt mira dignatione, mira & incredibili pietate Deus ad corpus descenderet, & assumpta carne destitutos filios Adæ visitaret. Factus est ergo Dei filius hominis filius,

filius, vt in vnitate personæ Deus esset & homo; Deus ex substantia Patris ante sæcula genitus, & homo ex substantia Matris in sæculo natus. Exultauit itaque gigas geminæ substantiæ, modulatis vocibus ex tinnulis suauissimis in cithara corporis decantare, & in carnis organo compacto dulcissimos sonos edere, & ineffabili concordia resonare; vt lapides suscitaret, ligna commoueret, feras traheret, homines abstractos à carne educeret in sublime. Nam suauitate mirificæ cantilenæ suscitauit de lapidibus filios Abrahæ, & ligna syluarum, id est corda Gentilium ad fidem commouit. Feras

Athanas. in Symb.

quoque, id eſt feros motus & incultam barbariem moraliter compoſuit, & homines ab hominibus edoctos in numerum deorum inſtituit. Bene autem Dauid, cuius voces reſonant in extrema terræ, cantoris officio perfunctus eſt, quia de ſemine eius magnus iſte præceptor erat naſciturus.

SED iam qualiter eum beata Virgo peperit, aduertamus. Peperit eum ſalua virginitate, quia ſaluo pudore concepit. Peperit inuiolata, quia illibata ſuſcepit. Et quia in delictis non concepit, abſque dolore peperit, nullum habens in conceptione contagium, nullum paſſa

paſſa in partu diſcidium. Si enim, quod nefas eſt cogitare, in carnis voluptate conciperet, procul dubio in partu doleret, dicente ſcriptura, Voluptas pœnam habet. Vnde prima parens obmiſſo vero & æterno gaudio, quo poterat in Dei ſui amore & contemplatione perfrui, fluxa carnis voluptate reſoluta corruit, & per intemperantiam ignominioſam damna paſſionum, & diræ mortis aculeos tolerauit. Hinc eſt, quod vſque hodie Euæ filiæ in dolore pariunt, & quod cum dulcedine excipiunt, in magna carnis amaritudine profundunt. Non ſolùm autem illæ, ſed & omnes filij

Adam, qui in carne delectantur, carne cruciantur, vt inde cruciati, vnde delectati, ſentiant ex verbere, quid præſumpſerint ex delectatione, & diſcant carnem non amare, nec carnis deſideria
Gal.6. 8. perficere. Qui enim in carne ſeminauerit, dicente Apoſtolo, de carne metet corruptionem.

PORRO Dei Genitrix nec in carne delectata, nec carne cruciata, & in conceptione virginior, & in partu extitit ſanior, obſtetricante illa manu, de qua per Pſalmiſtam Deo dicitur, [Fiat
Pſal. 118. 173. manus tua, vt ſaluet me.] Manus quippe Dei, vnigenitus Patris appellatur, per quem

quem fecit sæcula. Hæc manus facta, quando incarnata, nō solùm nullum vulnus inflixit, verùm attestante Propheta, languores nostros ipsa tulit, & dolores nostros ipsa portauit. Plane manus ista plena remedijs, plena medicinis, sanauit omnem languorem, morbos expulit & mortuos suscitauit. Inferni claustra dissipauit, fortem ligauit, & vasa eius diripuit, & spiritum charitatis suorum cordibus infudit. Manus ista soluit compeditos, illuminat cæcos, erigit elisos, diligit iustos, custodit aduenas, pupillum & viduam suscipit. Tentatos eripit à tentatione, dolentes reficit con-

Isa. 53. 4.

ſolatione, mœſtis reportat lætitiam, laborantes ſub vmbra ſua protegit, meditantibus leges ſcribit, orantium corda tangit, & benedicit, vt attactu confirmentur, in benedictione amore proficiant, & perſeuerent in opere, dehinc ad patriam reducit, & ad Patrem perducit. Ideo enim caro facta eſt, vt carne carnem traheret, & carni coniungens carnem, glutino charitatis ad Dei inuiſibilia, & inuiſibilem Patrem omnipotentem ouem erraticam reportaret. Nam quia relicto Deo illa in carne cecidit, neceſſe fuit, vt huius incarnatæ manus miniſterio, quaſi quodam vehi-
culo,

culo, ad Patrem ſubleuata rediret. Hac igitur obſtetricante manu, Maria non ſolùm non doluit, verùm etiam in partu Virgo fuit. Hæc eſt illa ianua, de qua in Ezechielis volumine legimus. Porta iſta clauſa erit principi, & per eam princeps egredietur. Per hanc nimirum princeps regum terræ Chriſtus egreſſus eſt, quã ſicut in ingreſſu non aperuit, ſic in egreſſu non patefecit. Pertranſijt in pace, & ſemita eius non apparuit. Et ſi miraris clauſo vtero Mariæ, ſignatoque Virginali pudicitia Deum natum, mirare quod clauſo, obſeratoque aditu ſepulchri ad ſuperos redijt, *Eze. 44. 2.*

& claußis ianuis ad diſcipulos introiuit. Non enim tollimus admirationem, ſed incredulitatem arcemus.

OMNIA quæcunque voluit, Dominus fecit, & vniuerſa opera eius mirari poſſunt, non inueſtigari.
Eccle. 1. 8. [Cunctæ res difficiles,] ait Salomon, [non poteſt eas homo explicare ſermone.] Nã vt omittam qualiter ex vno paruo grano ingens arborum ſilua oriatur, & qualiter ex Adam & Euæ ſemine, humani generis maſſa producta ſit, aliaque innumera prætercam: Quis explicet naturam cyniphis de terra? vnde alarum extenſio, & pedum deambulatio? vnde ocelli

celli & forma capitis? vnde effigies corporis? vnde aculeus tam ſubtiliſsimus, vt ab oculis interdum euaneſcat? Ita concauus, & perforatus, vt exhauſto ſanguine breuiſſimi corpuſculum animantis impleat? Si autem inquiſitione cyniphis ſuccumbit tua ratiocinatio, ô homo, erubeſce altiora te quærere, & fortiora te inueſtigare. Nam ſi teipſum, & breuem abyſſum animi tui non colligis, in infinitatem maieſtatis qualiter aſcendis? Qui neſcit vſque ad primum limitem numerare, quomodo poterit de Arithmetica iudicare? Qui neſcit quid ſit punctus, aut linea, eritne perfectus in Ge-

ometria? Qui nescit sonum edere, musicamne poterit docere? An erit peritus Astronomus, nesciens quid sit motus? Ita qui se ignorat, alta Dei non penetrat.

QVID est enim humana sapientia diuinæ sapientiæ cõparata? Nec locum puncti, nec punctum puncti apud eam obtinet. Nam vt quoddam mirabile proferam, oculus cyniphis aliqua proportione magnitudini cæli comparari potest, humana verò mensura nulla proportione contingit diuinam immensitatem. Quæ enim pars finitũ infiniti? mensurabile immẽsurabilis? momentaneum æterni? Aut qua multiplicatio-

ne

ne vel numero creatura cõ-
parabitur Creatori? Si millia
millium extenderis in infini-
tum, casso labore coneris,
& ne vlla quidem vel extre-
ma proportiuncula humanã
ſcientiam diuinæ ſapientiæ
poteris comparare. Vnde ſi
Dei eſſentia contempletur,
hominis ſubſtantia non in-
uenietur, atteſtante Prophe-
ta, qui ait, [Omnes gentes *Iſa.40.*
quaſi non ſint, ſic ſunt coram 17.
eo, & quaſi monumentum,
& inane reputatæ ſunt.] Et
Dominus ad Moyſem, [Hæc *Exo.3.*
dices filijs Iſrael, Qui eſt, 14.
miſit me ad vos,] Cum ſe eſſe
perhibuit, ab illis eſſe remo-
uit. Crede ergo Deo huma-
na paruitas, imò humanum

nihil,

nihil, & ſuper omnipotentiſſima ſapientia ſit firmiſſima argumentatio tua. Illam præpone, illam aſſume, & de illa fac concluſionem. Credo verò quòd quicunque authori ſuo perfectè adhæſerint, non arcebuntur lege naturæ, ſed ſupra naturam, cum authore naturæ ſtabilientur. Neque enim authori ſuo natura legem impoſuit, ſed author leges dedit naturæ quas voluit; & quando vult, mutat ipſas leges, ſicut quando de aqua vinum fecit, & de luto formauit oculos. Quando etiam ſeipſum in manibus continens diſtribuit edendum & bibendum diſcipulis

Ioan. 2. 9. & 9. 11.

ſuis

ſuis, totus extra remanens, & intus edentes ſe paſcens. Sic (quod ad rem attinet) foras exijt clauſo vtero Virginis. Hæc contra incredulos, & pro incredulis dicta ſint. *Matt. 26.26. 27.28.*

Nec vos Iudæi intactos prætercam, qui Prophetas ad vos miſſos occidiſtis, & Dei filium, qui ſaluandis vobis venerat, interemiſtis; idem poculum miſcentes Domino Prophetarum, quod & Prophetis antè miſcueratis. Dixiſtis enim, [hic eſt heres, venite, occidamus eum, & noſtra erit hereditas.] Immo quia heredem occidiſtis, hereditatem amiſiſtis. Nec iam veſtra dicenda *Matt. 23.37.* *Mat. 21.38.*

da est hereditas, quam, emenso mille annorum spatio, perdidistis. Quare ergo dicitis nondum venisse Messiam, nondum natum Christum? Aut ipsi mentimini, aut veritatem mendacem facitis, quæ loquitur in Psalmo de Dauid dicens,
Ps. 88. 30. [Ponam in sæculum sæculi semen eius, & thronum eius sicut dies cœli.] Et iterum:
Ibidē 36. 37. [Semel iuraui in sancto meo, si Dauid mentiar, semen eius in æternum manebit, & thronus eius sicut sol in conspectu meo, & sicut luna perfecta in æternum? & testis in cœlo fidelis.] Rogo, vbi est ista promissio, vbi thronus Dauid perfe-

perfectus ſicut ſol in conſpectu Dei? & perſeuerans ſicut dies cœli? Quod ſi veritas non fallit, nec fallitur, præſertim dicente beato Iacob, [Non auferetur ſceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat qui mittendus eſt, & ipſe erit expectatio gentium.] Venite ad Eccleſiam Dei, & videbitis filium & Dominum Dauid ſedentem in throno ſuo, cum poteſtate magna, & maieſtate.

Gen. 49. 10.

QVOD ſi adhuc impudicè, & irrationabiliter contenditis, & dicitis, Chriſtus cum venerit, regnabit gens noſtra cum illo. Videte primitiuam Eccleſiam de gente

veſtra.

Psal. 21.27. vestra. Videte fratres vestros,
qualiter regnant cum Chri-
Eccli. 39.14. sto. Ecce corda eorum viuūt
in sæculum sæculi. Sapien-
tiam eorum narrant populi,
& laudem eorum nunciat
omnis Ecclesia Sanctorum.
Gen. Et adorant eos tribus & po-
27.29. puli, & incurnantur ante eos
filij matris eorum, id est, Ec-
clesiæ. Erubescite inimici
Christi conculcari sub pedi-
bus eius, cui à Patre dictum
Psal. est. [Sede à dextris meis, do-
109.1. nec ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum,]
& incipite fieri de membris
eius, vt bibatis redemptionis
sanguinem, quem patres ve-
stri fuderunt in suam perni-
ciem.

ET

ET de vobis Gentilibus, quid dicam? Caro noſtra & os noſtrum eſtis, quæ res amplius de veſtra vos reddit ſalute ſollicitos. Quare enim non creditis Chriſtum Deum eſſe? Creditis quidem illum natum, & natum ex Virgine abſque vllo peccato vixiſſe. Sed quia Deum illum eſſe non creditis, erratis perniciosè, & perditiſſimè delinquitis. Sed dicitis, Ita credere à Propheta noſtro edocti ſumus. Si vultis ſcire, quod veſter ille Propheta pſeudo fuerit, ex verbis eius condẽnamus eum, & ex ore illius ſtultitiam eius improbamus. Ille dicit Chriſtum verè de Virgine natum, abſque vllo men-

mendacio, & absq; vllo peccato conuersatum Sed Christus qui eius testimonio semper verax fuit, attestantibus Prophetis & Apostolis, Deũ; & Dei filium se esse apertissimè in Euangelio professus est, ergo ille mendax fuit, qui Christum Deum non esse perhibuit. Configite ergo viscera vestra ad Ecclesiam Catholicam, & Apostolicã; quia sicut olim in diluuio præter arcam nullus inueniebatur locus salutis, ita nunc præter Ecclesiã Christi nullus est locus diffugij.

His omissis redeamus ad id de quo tractabamus, & differentiam † partium Mariæ & Euæ perpendamus.

† lego partuum.

Eua

Eua parit corrupta, Maria incorrupta peperit. Eua in dolore, Maria in ſalute. Eua in vetuſtate, Maria in nouitate. Iſta ſeruum, illa Dominum. Iſta reum, illa iuſtum. Iſta peccatorem, illa iuſtificantem à peccato. Euæ partus mortes multiplicat, partus Mariæ à morte ſaluat. Euæ parturienti draco inſidiatur, partui Mariæ ab Angelis miniſtratur. Euam parturientem tremor cordis occupat, parientem Mariam virtus diuina lætificat. Eua quos parit, multis exponit caſibus, quos parit Maria, ſaluat à malis omnibus. Eua pariente, abundauit malitia, pariente verò Virgine Maria, ſuper-

superabundauit gratia. In partu Mariæ cæli lætati sunt, & terra exultauit, infernus e-
Matt. 2. 2. tiam cõmotus expauit. Cæli lætam dederunt stellam, irradiantem, & Angelorum gloriosum exercitum collau-
Lu. 2. 14. dantem, & dicentem, [Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.]

Luc. 2. 20. Matt. 2. 11. Ibid. 3. & 16. EXVLTANS terra dedit pastores glorificantes, & magos adorantes, offerentesque munera, aurum, thus, & myrrham. Infernus conturbatus dedit regem impium, & commouit in iram satellitem grassantem in necem innocentum, nec miserantem lactantibus vteris,

auul-

auulſoſque ab vberibus occidentem. Ita pariente Maria, boni lætati ſunt, & mali turbati, quia ille naſcebatur, qui bonis bona redderet, & malos debita vltione feriret. Puta quando enixa eſt puerpera, faciem vniuerſitatis riſiſſe, & lætum orbem ſuo plauſiſſe Domino. Puta cœlum abſterſis nubibus induiſſe decorem, & ſidera dicentia, adſumus, luxiſſe ei cum iocunditate. Puta noctem effudiſſe lumen in tenebris, & pro caligine miniſtraſſe ſplendorem. Nox illa dedit lumen antequam oriretur, & lucem quæ ob nimium ſplendorem iubar ſolis obnubilat.

De hac nocte per Psalmistam dicitur, [Nox illuminatio mea in delitijs meis.] Et conuersus ad Dominum dixit, [Tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebræ eius, ita & lumen eius.] Fulgebat aëris grata & serena temperies, & cuncta pacata in ordine suo auctorem suauitatis & pacis venisse testabantur. An non putas in ortu Christi cuncta pacata, quæ legis illo moriente cuncta turbata? Illo moriente turbarentur, & nascente non pacarentur; morientem suo sensu sentirent, nascentem nescirent? Si autem illo nascente

Psal. 138. 11.

cuncta

cuncta lætata sunt, mater eius qualiter lætabatur. Si cũcta gaudebant, illa quanto gaudio fruebatur? Aut quæ erat in genitrice lætitia, si ita gaudebant omnia? Lingua balbutit, cor refugit, sensus expauescit ad pondus tanti gaudij. Quomodo enim vas adhuc fragile, adhuc luteum & mortale ad tantam vim gaudiorum poterat durare? quia ille obumbrabat ei in ortu Christi, qui in conceptu obumbrauerat. Ille dabat sufferentiam gaudiorum, qui affluentiam præstabat, & quam gloria maiestatis replebat ineffabili abundantia, virtus diuinitatis mirabili potentia continebat.

Cvm igitur natum repromissum edidisset, diem ex die in nostrum diem peperisset, conuersa ad Deum toto corde, vocem gratiarum, & laudis suæ auditam fecit in excelso, obtulit acceptũ labiorum sacrificiũ, & hostiam iubilationis immolauit, & dedit holocausta cordis pacifica, & thus odoris suauissimi in incensum Domini adoleuit. Accipiens verò natum Emmanuel aspexit lucẽ incomparabiliter sole pulchriorem, & sensit ignem aquis inextinguibilem. Suscepit in testa carnis genitæ fulgorem illuminantem omnia, & verbũ vniuersa portans, portare meruit inter brachia. Repleta igitur scientia Domini, sicut

aquæ maris inundantes rapitur extra ſe, & mente ſurſum eleuata, altiſſima contemplatione defigitur. Miratur ſe virginem aſſumptam in matrem, & Dei genitricem ſe læta miratur. Intelligit in ſe completa Patriarcharũ promiſſa, Prophetarum oracula, & Patrum antiquorum deſideria, qui Chriſtum de Virgine naſci præconabantur, & ortum eius votis omnibus expectabant. Videt Dei filium ſibi commendatum, & mundi ſalutem ſibi creditam lætatur. Audit ſibi dicentem, & in ſe loquentem Dominũ Deum, Ecce elegi te ex omni carne, & inter omnes mulieres benedixi. Ecce commen- *Eccli. 45. 4.*

daui tibi filium meum, commiſi tibi, vnicum meum. Noli timere lactare quem genuiſti, educare quem peperiſti, agnoſce non ſolùm Deum, ſed & filium. Filius meus eſt, filius tuus eſt. Filius meus ex diuinitate, Filius tuus ex aſſumpta humanitate. Quo itaque affectu, & ſtudio, qua humilitate, & reuerẽtia, qua dilectione, & deuotione id explerit, hominibus incognitum eſt, & Deo cognitum, qui renum & cordium eſt ſcrutator. Deo cognitum, qui ſpirituum ponderator eſt.

SAEPE vt credimus, oblita eſus ac potus, ſpretaque carnali neceſſitate, noctes inſom-

insomnes agebat, vt Christum mente cogitaret, Christum carne videret, cuius ardebat desiderio, cuius flagrabat obsequio. Sæpe etiam agebat, quod in canticis canticorum scriptum est, [Ego dormio & cor meum vigilat.] Carne quippe dormiés, animo vigilabat, nocturna quiete somnians, quæ per singulos dies cogitabat, & vigilans in eisdem se inueniebat, & artus sopori concedens, in pace in idipsum dormiens quiescebat. Vbi erat thesaurus eius, ibi & cor; vbi gloria, ibi & conscientia. Diligebat Deum ac Filium suum ex toto corde, ex tota mente, & ex omnibus viribus suis.

Can. 5. 2.

Psal. 4. 9.

Ex toto corde, quia toto affectu; ex tota mente, quia toto intellectu; ex omnibus viribus, quia omni cordis intentione, & mandatorum omnium executione. Videbat oculis, & manibus tractabat verbum vitæ. Felix cui præstitũ est fouere eum, qui fouet ac nutrit omnia, portare portantem vniuersa, lactare Filium, qui lac ipsis vberibus infudit, pascere cuncta pascentem, & escam auibus administrantem. Pendebat in collo eius Patris sapientia, & in humeris eius virtus mouens cũcta residebat. Stabat in sinu materno paruulus IESVS, & in gremio quiescebat virgineo sanctarum

ctarum requies animarum. Aliquando subnixo capite, leua dextraque tenentem, vultu placidissimo, genitricem aspiciebat, quam desiderant Angeli videre, & blãdo murmure vocabat genitricem, quam omnis Spiritus appellat in necessitatibus.

At illa repleta Spiritu sancto, sanctum pectus pueri suo pectori copulabat, & faciem illsius, faciei suæ applicabat. Nonnunquã osculabatur manus & brachia, & materna confisa licentia, ab eius ore sacratissimo dulcia oscula carpebat. Nõ satiabatur visu, nec implebatur auditu, quia illum videbat & audiebat, *Luc.* quẽ multi Reges & Prophetæ 10.24.

 volue-

voluerunt videre, & non viderunt, & audire, & non audierunt. Proficiebat igitur magis ac magis in amore, & animus inardeſcens mente peruigili, diuinis obtutibus inhærebat. Non labores, non dolores, non diſcrimina, nõ penurias aut neceſſitudines, non formidines, aut mortes, non regis impijſſimi furorem, & fugam, reditumue in Aegyptum, & ex Aegypto pro nati charitate formidabat. Erat gratiſſima in opere, lætiſſima in actione, promptiſſima in obſequio, deuotiſſima in miniſterio, & humillima in famulatu. In cunctis proſperè agebat, cuncta ſtrenuè, & ſapienter adminiſtra-

miniſtrabat. Vniuerſa humanitatis officia vultu ſereno, & mente tranquilla percurrit Nam ſicut in theorica nulli ſimilis extitit, ſic in actiua vita ſimilem non inuenit. Sed quo tendit oratio? vincimur, & nos vinci gratulamur. Valde ſupra nos eſt, quod attentauimus, longè inferiùs iacemus. Ergo redeamus ad nos, & culpas fletibus diluamus. Rogemus matrem pietatis per arcana gaudij, & ineffabiles amores, quos ſingulari priuilegio meruit, vt maternæ pietatis affectum nobis impendat, & pro noſtris exceſſibus apud proprium intercedat filium. Qui cum Patre & Spiritu

sancto viuit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum, Amen.

HOMILIA QVINTA de mentis robore, seu martyrio Beatissimæ Virginis.

MEMORES sponsionis nostræ, & sciẽtes, quòd à nobis nihil possumus facere, non enim sumus sufficientes aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficiẽtia nostra ex Deo est, à Patre luminum cordis luminationem, & oris apertionem imploramus. Sciendum itaque duo esse genera mar-

2. Cor. 3. 5.

martyrij, vnum in manifesto, aliud in occulto, vnum patens, aliud latens, vnum in carne, aliud in Spiritu. Carne sancti Apostoli & martyres passi sunt, qui ob amorem veritatis, in testimonium Iesu seipsos impenderunt, & effecti hostia Christi calicem Domini biberũt, vt per crucem ascenderent ad maiestatem, & per mortem temporalem vitæ æternæ participes effici mererentur. Isti in canticis canticorum ascendunt in palmam apprehendere fructus eius, & per ascensum purpureum in lectulum veri Salomonis congregantur, vt discumbant in reclinatorio

Can. 7. 8.

Cant. 3 10.

Luc. *22.30.* aureo, & delitijs affluant vniuersis, edentes & bibentes in regno Dei, Christo illis administrante. Spiritu verò *Luc.* *12.37* sancti illi passi sunt, qui aliquid passione carnis durius in suis spiritibus pertulerunt. *Gen.* *22. 2. & seq.* Spiritu passus est Abraham, quando iussus Isaac Filium suum, quem vnicè diligebat, immolare, paterno pertentatur affectu, & ab imis visceribus pietate nati mouebatur. Agebat tamen nihilominus iniunctum opus impiger executor, & diuinæ iussionis accelerans imperium, itinere trium dierum peruenit ad montem Oreb, vbi, sicut ei fuerat imperatum, struem lignorum composuit, ligatum

tum Iſaac ſuperimpoſuit: acceptoq́ue gladio immolaſſet Filium, niſi voce cœlitus lapſa repreſſus audiſſet, Ne extendas manus in puerum, nunc cognoui, quòd timeas Deum. Vir iſte ſupra carnem paſſus eſt, quia Filium, quem carne propria plus amabat, & fide, & deuotione offerre non diſtulit, & plenam facti deliberationem, tertia die deinde oſtendit.

ITA legiſlator Moſes animo paſſus, quando ſtetit in confractione in conſpectu Dei, & pro populi ſalute rogaturus, ſalutem ſuam longè proiecit dicens, [Aut dimitte illis hanc noxam, aut dele me de libro, quem ſcripſiſti] *Exod.* 32 3.

O

O iaculum in corde, ô vulnus durius omni vulnere, ô plaga intimis animæ visceribus inhærens, aut dimitte illis hanc noxam, aut dele me
Rom. 9. 3. de libro, quem scripsisti. Optabat anathema esse à Christo pro fratribus, & aliorum suam reputans salutem, alieno, quàm suo damno, magis affligebatur. Neque enim sibi fore integrum credidit, si alijs morientibus ipse viueret, & alijs periclitantibus solus regnum intra-
1. Cor. 13. 5. ret. Charitas quippe non quærit quæ sua sunt, quia communia proprijs, non propria communibus anteponit. Vnde Dauid & ipse animo passus, cum videret

videret Angelum cædentem 2. Re.
populum , ingemuit , & 24.17.
ex toto corde conuerſus ad
Deum , ſe pecaſſe , ſe ini-
què egiſſe commemorat, in
ſe conuerti gladium exorat.
Excuſat Iſraëlem, ſe cum
ſtirpe ſua deleri expoſtulat,
tantum vt mucro madens
ſanguine à cæde cõquieſcat,
& vltrix ira innocentes vl-
tra non perimat. Puto aduer-
timus ex his , quòd mentis
martyrium carnis tormenta
excedat.

HOC itaque patiendi ge-
nere Glorioſa triumphans ,
quantò cunctis vicinior, tan-
tò cunctis glorioſior , vene-
randæ cruci dominicæ paſſi-
onis inhæſit, hauſit calicem,

bibit

bibit passionem, & torrente doloris potata, nulli vnquam similem potuit perferre dolorem. Currit post Iesum, non tantùm in odore vnguentorum, sed in multitudine dolorum. Non solùm in gaudio consolationum, verùm & in abundantia passionum. Cernebat verum Salomonem mater eius in diademate, quo coronauerat eum nouerca synagoga, & ipsa coronata corona tribulationis post eum incedebat. Stabat autem iuxta crucem, vt illud dulcissimum caput nati, vnctum oleo iustitiæ præ participibus suis, arundine percussum, & spinis coronatum tristi spectaculo videret.

Cant. 3. 11.

Ioan. 19. 25.

Psal. 44. 8.

deret. Aſpiciebat ſpecioſo *Ibid.* 3.
forma præ filijs hominum nõ
eſſe ſpeciem, neque decorem;
excelſum ſuper omnes gentes, deſpectum, & nouiſſimum reputatum; ſanctum ſanctorum cum ſceleratis & iniquis affixum; oculos ſublimis hominis humiliatos, & ceruicem ſuſtinentis omnia, humeris inclinatam pendere; ſereniſſimam faciem Dei emarcuiſſe, & decorem vultus eius abſconditum. Hinc illi per Prophetam dicitur, [Verè tu es Deus abſ- *Iſa.*
conditus.] Quare abſcondi- 45. 15.
tus? quia non erat ei ſpecies, neque decor, & [cornua *Abacuc* 3. 4
in manibus eius. Ibi abſcondita eſt fortitudo eius.]
An

An non abſconditus, quando manus miſit ad fortia, & palmæ eius clauos conſecutæ ſunt? Lucebat in manibus fixura clauorum, & latus innocuum dedit vulneri locum. Humiliauerunt in compedibus pedes eius, ferrum pertranſijt plantas eius, & baſes eius ſtipiti affixæ ſunt. Hæc vulnera à ſuis, in domo ſua, pro nobis paſſus eſt.

O præſtantiſſima eius vulnera, quibus mortem occidit, & inferna momordit! *Oſeæ 13.14.* [Mors, inquit, ero mors tua, morſus tuus inferne.] Captus eſt Leuiathan hamo, & dum hiat ad eſcam vermis clamantis in Pſalmo, Ego

[Ego ſum vermis, & non homo] horum vulnerum ferro ſauciatus inhæſit. His ergo tam pretioſis vulneribus irretitus eſt diabolus, & homo liberatus. Habes ergo Eccleſia, habes columba foramina petræ, & cauernam maceriæ, in quibus requieſcas. Ne timeas Goliam furẽtem, animo atrocem, vultu minantem ingentia, quando à vero Dauid mucrone proprio eneruatus volebat percutere, & percuſſorem inuenit; vulnerare curabat, & grauiter ipſe vulneratus eſt. Nodis ipſe ſe ſuis implicuit, & ſuo ſe conatu deiecit. Non ſua rapuit, & ſua amiſit. Aliena inuaſit, & propria per-

Pſ. 21. 7.

Cant. 2. 14.

1. *Reg.* 17. 4. & 50.

perdidit. Appensus est in statera sanguis Christi, & paterno iudicio præponderans, hominum peccata, & diaboli vincula dissoluit. Expoliatus itaque tàm vasis preciosissimis, quàm omni gloriosa substantia, & armis in quibus habebat fiduciam, hostis ille antiquus reseruatur in iudicio, pro effusione sanguinis filij Dei pœnas æternas luiturus. Et vos cum illo Iudæi, ingrati, blasphemi, parricidæ, ardebitis, vt quos ministros inuenit in scelere, sodales habeat in igne.

Luc. 11. 21. & *seqq.*

Isa. 1. 2.

FILIOS, ait Dominus, nutriui, & exaltaui, ipsi autem contemnentes spreuerunt

runt me. Verè ille vos enutriuit, & exaltauit, & ſcelere veſtro in cruce exaltatus eſt. Induit vos coccino in delitijs, & ornatu gloriæ, & inſania veſtra denudatus eſt. Corona inclyta protexit vos, & coronam ſpineam capiti eius impoſuiſtis. Cibauit vos ex adipe frumenti, & fel ei in eſcam dediſtis. [Dederunt, ait, in eſcam meam fel, & in ſiti mea potauerunt me aceto.] Longos fecit funiculos hæreditatis veſtræ, & clauos veſtros conſolidauit, vos autem brachia eius extendiſtis, & manus, quæ mortuos ſuſcitauerant, clauis affixiſtis. Obſtupuit cœlum ſuper hoc, & indutum eſt tenebris,

2. Reg. 1. 24.

Prou. 4. 9.

Pſal. 147. 14.

Pſal. 68. 22.

Iſai. 54. 2.

Matt. nebris, quaſi ſacco cilicino.
27. 45. Sol & luna retraxerunt ſplẽ-
& 51. dorem ſuum, & habitu mœroris circundati, viſi ſunt flere factorem ſuum. Aër obtenebratus, & denſa caligine conglobatus eſt. Terra tremuit, & commota eſt. Saxa ſciſſa ſunt, monumẽta aperta ſunt, & ab inferis mortui ſurrexerunt. Infernus ipſe ſcelus exhorruit, & inferi furiæ conturbatæ ſunt. Iudæus verò terra inſenſibilior, ſaxis durior, inferno crudelior, dæmonibus infidelior, neque ſenſit Dominũ, neque ſcidit animũ, nec ſcelus exhorruit, nec fidem adhibuit. Et quid facies popule nequam, gens ſcelerata, domus effundens ſangui-

ſanguinem crucifixi, cum venerit in nubibus cum poteſtate magna, & maieſtate, deſcendet ardentibus cœlis, & terra, & aduentus ſui terrore elementa diſſoluet, & cùm venerit, ſignum crucis apparebit in cœlo, & oſtendet dilectus cicatrices vulnerum, & loca clauorum quibus à te in domo tua confixus eſt? Tunc planges te ſuper te planctu quaſi vnigeniti, & dices montibus, operite nos, & collibus, cadite ſuper nos à facie gladij colũbæ, & ab ira furoris Domini. Ponet te in clibanũ ignis in tẽpore vultus ſui, in ira ſua cõturbabit te, & deuorabit te ignis. Turbo veniens rapiet te, tempe-

Pſal. 20.10.

tempestas sæua demerget te, ignis æternus succendet te, tartareũque chaos serò pre-
Ezec. 12.20. dicantem inuoluet. Et ne dicas more tuo solito, In longum prophetat iste, ecce Do-
Isai. 22.17. minus asportari te fecit, vt asportatur gallus gallinaceus, & sicut amictorium subleuauit te, vt vilis & exul moriaris in terra non tua, & duplici contritione contritus, sola vexatione amissum intellectum recipias, & discas ex pœna, quæ ex culpa præsumpsisti.

IGITVR tam pro nati morte, quàm pro Iudæorum perditione, ineffabili dolore Gloriosæ pectus vrebatur, & altissimo pietatis iaculo confossum,

fossum, extremas spirabat inter angustias, hausit poculũ amarius ipsa morte, & quod hominum genus ferre non posset, adiuta diuino munere femina valuit sustinere. Vicit sexum, vicit hominem, & passa est vltra humanitatem. Torquebatur namque magis, quã si torqueretur ex se, quoniam supra se incomparabiliter diligebat id vnde dolebat. Et vt paulisper omittamus acerbissimam illam de morte Nati mœstitiã, quis explicet quo dolore arcebatur beata Virgo, quibusve premebatur angustijs, cùm Propheticis oculis cerneret stirpis suæ magna quadam ex parte condemnationem,

nem gentis attritionem, casum populi, ruinam patriæ, & ipsius olim ciuitatis sãctæ Hierusalem euersionẽ. Certè Prophetæ præscij futurorum prædixerunt excidium Iudæorum, & interitum suorum fletu multo prosecuti sunt. Ipse Dominus mouit
Lu.19 41. lachrymas super Hierusalẽ, & Apostoli multo tempore
Ro.9.3 fleuere perfidiã patriæ. Paulus plenus pietate optauit anathema esse à Christo pro fratribus, qui erant secundum carnem, vt eos ad salutem prouocaret, & æmulationem; quantò magis mater pietatis cuncta faceret, omnia libens sustineret, quibuslibet se pœnis & mortibus obijce-

obijceret, vt imminentem interitum, & cladem à gente ſua ſubmoueret.

SED honor regis iudicium diligit, & Dei ſummi iuſtitia irrefragabilis iuſtiſſimè diſponebat, quãdo alma redemptoris, & miſericordiæ mater plangebat. Nec verò quiſquam opponat, Iudæos exoſos Dei genitrici, eo quòd filium ſuum morte turpiſſima condemnarunt. Quos enim morti æternæ appropiare videbat, nequaquam odio ſuo dignos exiſtimauit, & ſugillatione, ſed affectu plurimo, ſed lachrymis multis & magna miſeratione. Vnde tam particeps charitatis, quã crucis IESV,

aſſumpſit orationem pro eis, corde perfecto paternæ pietatis aures compulſans, Pater dimitte illis hanc noxam, quia neſciunt, quid faciunt. Hæc vox eius, deſideriũ eius fuit, quo meliùs aures pulſantur incircumſcripti ſpiritus, replentis omnia, & vbique audientis. Ceterum quicunque diligitis matrem Domini, aduertite, & totis affectuum viſceribus cõſiderate, quantum & inimicos Vnigeniti plangeret morientis. Effugit omnem ſenſum, humanos intellectus exuperat cõcepta de paſſione Nati triſtitia. Nulla huc ſimilitudo, nulla ad tantam mœroris acerbitatem accedit comparatio.

ratio. Quæ enim mater dilexit filium ſuum, vt iſta? Non enim fortuitò concepit, vt ceteræ mulieres, ſed vnicus Patris pia electione, & gratuita bonitate matris viſceribus influxit, hoc eſt vnde magis diligebat. Neque verò vt ceteri offenſam in vita ſua matri retulit, ſed gratiæ gratuitatem infudit, dicente de eo ſcriptura, [Qui pecca- 1. Pe.
tum non fecit, nec inuentus 2. 22.
eſt dolus in ore eius.] Item Pſ. 44
ait de gratia, [Specioſus for- 3.
ma præ filijs hominum, diffuſa eſt gratia in labijs tuis, propterea benedixit te Deus in æternum.] Hoc eſt vnde magis diligebat. Eumdem quoque habuit Deum, quem

Ps.36. & filium, quia [homo natus
5. est in ea, & ipse fundauit
eam altissimus. Et hoc est,
vnde magis incomparabiliter
diligebat. Sola enim à sæculo
meruit habere eumdem
filiumque & Deum.

Ps.41. Ergo abysso abyssum
8. inuocante, duæ dilectiones
in vnam conuenerant, & ex
duobus amoribus factus est
amor vnus, cum Virgo mater
Filio diuinitatis amorem impenderet,
& in Deo amorem
nato exhiberet. Quò igitur
magis diligebat, plus doluit,
& amoris magnitudo attulit
fomenta passionis. Quid enim
ageret, cum in Caluariæ
consisteret loco, & videret
crucem, clauos, vulnera morien-

rientis in innocentia, nec tamen exſatiatam immanitatem Phariſæi furentis inuidia? Pendebat ille luens noſtra, non ſua delicta, & Phariſæi cum Scribis illudentes percutiebant caput eius, & offerebant acetum felle mixtum ori eius, vt impleretur Prophetia Dauid dicentis ex perſona Chriſti, [Super dolorem vulnerum meorũ addiderunt.] Inter hæc Dei genitrix conſternabatur animo, & dolores vt parturientis apprehenderunt eam. Ibi gemitus, ibi ſingultus, ibi ſuſpiria, ibi mœror, ibi dolor ibi agonia, ibi æſtus animi, ibi incendia, ibi mors morte durior, vbi vita non tollitur,

Ioan. 19.29.

Pſal. 68,27.

& mortis angustia toleratur. O veneranda, & plena deuotionis & lacrymarum memoria! recordari, qualiter sancta illa anima Gloriosæ passa sit, quasúe pertulerit de Christi morte angustias! Pallidus vultus IESV exanguem reddidit vultum Genitricis. Ille carne, illa corde passa est. Denique contumeliæ & opprobria impiorum in capite materno redundabant. Mors Domini illi amarior morte fuit. Et licet edocta Spiritu resurrecturum non ambigeret, necesse illi tamen fuit paternum calicem bibere, & horam suæ passionis non ignorare. De hoc illi prophetauit Reuerendus Senex

nex Simeon dicens, [Tuam ipſius animam gladius pertranſibit.] O Domine IESV, terribilis in conſilijs ſuper filios hominum, nec matri tuæ pepercisti, quin gladius animam ſuam pertranſiret. Hac nobis per igneum gladium, atque verſatilem tranſeundum omnibus in communi ad lignum vitæ, quod eſt in medio paradiſi. Luc. 2. 35.

SED ad ordinem redeamus. Poterat ergo beata Maria illud, quod ſpecialiter Christo conuenit, exclamare, [O vos omnes, qui tranſitis per viã, attendite, & videte, ſi eſt dolor ſimilis, ſicut dolor meus.] O quantus, & qualis dolor, ô quæ & qualis in illo dolore Tren. 1. 12.

Maria, & nunc qualis erat, quãtum diſtabat ab illa, quæ olim inter choros Angelorũ Nato obſequia deferebat paſtoribus glorificantibus, & Magis adorantibus cum oblatione munerum myſticorum? Diſtabat verò, non virtute, ſed mœrore, non gratia, ſed preſſura. Nam virtute augebatur, & multiplicabatur gratia. Propterea in tanta poſita aduerſitate, nec reſoluit pudorem verecundiæ, nec amiſit vigorem conſtantiæ. Ad cuius rei probationem ait de ea beatus Ambroſius Mediolanẽſis Epiſcopus: Lego ſtantem iuxta crucem Domini, non lego plorantẽ. Stare namq; in illa

Ambroſius

cordis

cordis amaritudine magnæ aſcribitur conſtantiæ, abſtinere à lachrymis ſummæ verecundiæ annotatur. Cohibebat illa lachrymas præ pudore , ſtabat ſublimiſſima quadam animi magnanimitate. Itaque nec dolor excuſſit lachrymas , nec animum pœna deiecit. Quia hinc pudor honeſtus , illinc fortis conſtantia decertabant. Ergo chariſſimi imitemur matrem Domini, vt inter aduerſa non obliuiſcamur verecundiæ, & memores ſimus conſtantiæ. Non deerunt triſtitiæ, non deerunt aduerſa, non deerunt tentamenta, & mors ipſa tranſitum faciet per nos. Vallemus animum

humili verecundia, & firma constantia. Viuat in mortem pudor, & inter gladios animi constantia perseueret. Tunc effecti morum similitudine similes genitrici Dei, post eam adducemur in templum Regis, & filij sui. Cui cum Patre & Spiritu sancto laus est ab omni creatura, per infinita sæcula sæculorum. Amen.

HOMI-

HOMILIA SEXTA de Gaudio & Admiratione B.V. in Resurrectione & Ascensione Iesu Christi Filij sui ad Patris dexteram.

COMEDITE amici, bibite, & inebriamini charissimi.] Inuito vos ad mensam sapientiæ, & ad vini libamina, quæ miscuit vobis in cratere calicis præclari. Inuito vos ad epulas Gloriosæ, ad conuiuium Dei Genitricis. Felix, qui tali potitus conuiuio, coram recumbentibus in veste nuptiali fulgebit. Apponetur

Cant. 5. 1.

netur ei panis vitæ, cõfirmãs, replens, & ſatians ſuauitate mirifica. Et vinum lætitiæ, vinum procedens de genimine vitis, verè vinum reſurrectionis, expreſſum de ligno
Num. 13.24. dominicæ paſſionis. Hoc vinum Botrus ille protulit, qui ablatus è terra Promiſſionis in vecte ligneo pepẽdit. Edet
Luc. 15 22. præterea præfatus cõuiua in ſtola prima, & annulo pacis,
Exod. 12. 11. occiſum à Patre vitulũ ſaginatum, accinctus renes zona fidei, & caſtitatis, habens etiã calceamenta in pedibus, vtpote ad omne opus bonum præparatus, agni Paſchalis aſſas igni carnes manducabit. Nec deerit edentis voluntati hinnulus ceruæ gratiſſimæ,
&

& ceruus saliens de valle inferi in montē cæli. Dehinc *Ioan.*
percepto pisce, qui ad littus *21. 9.*
maris inuentus est super prunas, apparēte discipulis Domino in resurrectione, gustabit simul fauum mellis. Sumensque canticum de canticis canticorum dicet in illa
die, [Comedi fauum cum *Cant. 5.*
melle meo, bibi vinum cum *1.*
lacte meo.] Affluens itaque delicijs vniuersis, ita secū alios ad prandiū inuitabat, comedite amici, bibite, & inebriamini charissimi. Et ego fratres ad hoc prandium vos inuito. Edite panem vitæ, vinū lætitiæ bibite, inebriamini gaudio resurrectionis. Ebrietas hæc summa sobrietas

est,

est, hæc mundi memoriam obliterat, & Deum præsentem animo semper inculcat, hac ebrius quisque cunctorum semper obliuiscitur, & solius diuinæ charitatis recordatur. Hac igitur & vos inebriamini dilectissimi, cũ Dei genitrice inebriamini, & gaudete cum gaudente, qui cum lugente luxistis.

Eccl.3 4. TEMPVS gaudij, & tempus mœroris, ait Salomon. Mœror abijt, gaudij tempus aduenit, verum gaudium, quod de Christi resurrectione prouenit. Surrexit enim, & erexit animum matris suæ. Iacebat illa velut in quodam arctissimo mœroris tumulo, donec Dominus iacuit in sepulchro.

pulchro. Illo namque resurgente, reuixit spiritus eius, & quasi de graui somno euigilans, solem iustitiæ, & radios resurgentis in luce matutina respexit. Intuita est ortum surgentis auroræ, & præcedentem in filio futuram carnis resurrectionem. Pascebatur oculis in carne fulgida resurgentis, & mente cernebat gloriam diuinitatis, vt intus & foris egrediens, & ingrediens frueretur pascuis veræ, sempiternæque felicitatis. Facta igitur extra se, suique oblita præ gaudio, adhæsit corde lætissimo Patri spirituum, & conglutinata Deo, in illum tota efferebatur, in cuius amoris immen-
sitate

Psal. 20. 2. sitatē tota refundebatur. Domine in virtute tua lætata est valde, & super salutare tuum exultata est vehementer, desiderium cordis eius tribuisti ei, & voluntate labiorū eius nō fraudasti eā. Corona capi-
Prou. 13. 1. tis eius Christus est, dicēte sapiētissimo, quòd filius sapiēs corona sit matris suæ. Et quis sapientior illo, qui est Patris sapientia. Bene autem corona de lapide esse dicitur, quia in nouo & veteri testamento nomine lapidis Christus significatur. Dictus est lapis, propter potētiā, pretiosus propter gloriam. Et vtraque psalmi-
Psal. 23. 10. sta cōplexus est dicēs, [Dn̄s virtutum ipse est rex gloriæ.] Quia Dominus virtutū, ideo lapis,

lapis, quia rex gloriæ, pretiosus. Nihil verò lapide fortius, nihil gloria pretiosius est.

HABES ergo ô Beata, gaudium tuum, impletum est desiderium tuum, & Christus corona capitis tui attulit tibi cæli principatum per gratiã, regnũ mundi per misericordiam, inferni subiugationem per vindictam. Ille tibi ab inferis victor ascendit, ille contriuit portas æreas, & vectes ferreos cõfregit. Inferni munitiones obtinuit, & capita draconis allisit. Dedit hostiũ tuorum strages innumeras, & Principem lethi religauit, occidit mortem, & mortis auctorem proiecit in vinculis. Catenis igneis auctor

ille

ille mortis religatus eſt.

INDE eduxit ſuos de tenebris, & vincula eorũ diſrupit. Animas omnium iuſtorũ ambulantes in lumine vultus eius, & in nomine eius exultantes aſſociauit ſibi, in iuſtitia eius exaltatæ ſunt, quæ propter iniuſtitias ſuas humiliabantur. Solus fuit in trãſitu ad inferos Dominus IESVS, ſicut ex perſona illius Dauid

Pſal. 140. 10. cecinit, dicens, [Singulariter ſum ego, donec tranſeã.] Solus in ingreſſu, ſed in egreſſu minimè ſolus, qui innumera ſanctorũ millia ſecũ reduxit.

Ioã. 12. 24. Cecidit in terrã, & mortuus eſt, vt fructum multum afferret. Depoſuit ſe in ſementem, vt humanũ genus colligeret

in

in ſegete. Felix aluus Mariæ, in qua ſeges iſta coaluit. Felix cui dictũ eſt, [Venter tuus vt Can.7.
aceruus tritici vallatus lilijs.] 2.
An non vt aceruus tritici vẽter eius, qui grano illo intumuit, quo omnis renatorũ ſeges excreuit? In fonte quippe baptiſmatis peccatis, & nobiſipſis mortui, per lauacrum regenerationis Chriſto renaſcimur, vt ei viuamus, qui pro omnibus mortuus eſt. Vnde Apoſtolus ait. [Quotquot in Gal.3.
Chriſto baptizati eſtis, Chri 27.
ſtum induiſtis.] Ergo ex vno grano multæ ſegetes, & ex aluo Virginis granum illud. Ideo aceruus nominatur, vi ſeminis, non numeroſitate, virtute, non pluralitate.

LILIIS

LILIIS namque vallatus dicitur, eo quòd vteri materni perennis integritas scripturæ sacris eloquijs cõprobetur. Quid enim sunt aliud diuina eloquia, nisi quædam lilia emanantia candorem puritatis, & gratum puritati spirantia odorem suauitatis. Hinc est, quòd verbũ Patris,
Sap. 7. 26. & sapientia, & candor lucis æternæ nominatur. Et de diuinis eloquijs per Psalmi-
Psal. 11. 7. stam dicitur, [Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum probatum terræ, purgatum septuplum.] Nam de odore scriptum est, in canticis canti-
Cant. 1. 3. corum, [Curremus in odore vnguentorum tuorum, id est

eſt in notitiam eloquiorum. Eloquia enim Domini vnguenta pretioſiſſima ſunt, quibus morbus animarum expellitur, quibus congrua, vulneribus medicina confertur. Horum antidoto dira ſerpentis venena diffugiunt, horum fomentis acerba vulnera cedunt, horum ope ſauciatus ille curatur, qui incidit in latrones, cũ deſcenderet ab Hieruſalẽ in Hierico: Lu.10. 30.
De quorũ item odore in præfatis canticis hæc ſponſi ad ſponſam vox eſt, Odor vnguentorũ tuorum ſuper omnia aromata.] Cui alibi dixit, Cant.4 10.
[Meliora sũt vbera tua vino, fragrantia vnguẽtis optimis. Cant.1 1.
Habet enim Eccleſia ſponſa Chri-

Chriſti vbera teſtamentorum, quibus infundat paruulis lac conſolationis, perfectis lac exhortationis.

Nec mirum, ſi eius lacte perfecti alantur, quæ ait, *Can. 8. 10.* [Ego murus, & vbera mea ſicut turris, ex quo facta ſum coram eo, quaſi pacem reperiens,] hæc vbera meliora ſunt vino. Et Paulo atteſtante, *1. Co. 1. 25.* [quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus.] Meliora ergo ſunt vbera eius vino inanis Philoſophiæ, vino ſæcularis ſcientiæ, vino cupiditatis mundanæ, non quidẽ expreſſo de vinea Sorec, *Cant. 1 13.* neque de vinea Cypri, aut de vinea Engaddi, ſed de vinea Sodomorum, & de ſuburba-

urbanis Gomorrhæ, aut certè de vua fellis, & botro amaritudinis. Itaque adolescentulæ memores vberum sponsæ, super vinum lactis eius copia enutriri desiderãt, vt eo crescant in salutem. [Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.] Fragrant hæc vbera vnguentis optimis, cum præfata Ecclesiæ testaméta perfectis innotescũt eloquijs, vt pro sensuum capacitate alios historica superficie nutriant, & alios morali suauitate instruant, alios mystica intelligentia ad alta sustollant. Fragrant etiam vnguentis optimis, cum eisdem testamentis additur gratia spiritualis in-

Deuter 32. 32.

telligentiæ, & virtus charitatis diuinæ, vt velut quædam lilia candeant ex dono intelligentiæ, redoleant ex amoris suauitate. Inter hæc lilia dilectus pascitur, vt eius dile-
Can. 2. 16. ctæ voce dicitur, [Dilectus inquit, meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.] Inter lilia quippe pascitur, cũ verbi eius interna dulcedine legẽtis animus in scripturis satiatur. His ergo lilijs vallata Dei Genitrix, audit ab ore
Can. 7. 8. Salomonis, [Vẽter tuus vt aceruus tritici vallatus lilijs.]

POSSVNT quoque per lilia sanctorum animæ designari, candentes per vitæ meritum, fragrantes per virtutis exemplum. De candore

dore Psalmista Deo ait, [Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor.] Et de odore ita pronunciat. [Eructauit cor meũ verbum bonum.] De quo & Apostolus, [Christi bonus odor sumus Deo in omni loco.] Vallata igitur lilijs redemptoris Mater, aptissimè hunc illis congruentem poterit proferre sermonẽ, Gaudium meum & corona mea omnes vos estis, acquisiti sãguine meo, & carne sumpta de carne mea. His etiam lilijs septus erat, dũ animas iustorum ab inferno eriperet, suæque gloriæ dotatione bearet. Verus enim Iacob in baculo

Psal. 50. 9.

Psal. 44. 12.

2. Co. 2. 15.

Phil. 4. 1.

Gen. 32. 10.

crucis transiuit Iordanem mortalitatis, & cum duabus turmis regressus est. Ego duas turmas, circũcisionem & præputium, eos qui in lege & ante legẽ fuere, intelligo. Ergo solus obijt, & fœnore multiplicato reuixit. Nam vita omnium ipse est, & vita omnium cum ipso resurrexit.
1. Cor. 15. 22. [Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur.] Cuius morte pullulauimus, cuius sanguine radix nostra succreuit, cuius resurrectione corpus effloruit.

EFFLORVIT verò non vt fœnum sed vt verbum, non vt dies sæculi, sed vt dies cæli. Hinc voce summi Patris de

de ſemine Dauid dicitur, *Pſal.*
[Ponam in ſæculum ſæculi 88.30.
ſemen eius, & thronum eius
ſicut dies cæli.] Igitur æter-
nus flos de radice eius aſcen-
dit, qui aruit ex paſſione, ſed
refloruit ex reſurrectione. Re-
floruit autem, non vt denuo
decidat, tamquam flos agri,
ſed vt verbum Domini ma-
neat in æternum. [Nam Ver- *Ioan.* 1
bum Caro factum eſt, & ha- 14.
bitauit in nobis.] Propterea
vir deſideriorum Daniel fi- *Dan.* 7
lium hominis vſque ad anti- 13.
quum dierum veniſſe perhi-
bet, vt filium hominis de-
monſtraret. Quem bene in-
tuens Pſalmiſta ait, [Sedes
tua Deus in ſæculum ſæculi, *Pſ.* 44
virga directionis, virga regni 7.
 tui,]

tui,] & quæ ſequuntur. Ecce qui Deum nominat, cuius ſedem in ſæculum ſæculi eſſe memorat. Hunc poſtmodum vnctum à Deo oleo lætitiæ præ conſortibus narrat. Deus enim ab æterno cum Patre † narrat, regnat in ſæculũ ſæculi, & homo ex tẽpore vngitur oleo lætitiæ præ conſortibus ſuis. Verè præ conſortibus, cui Pater ait, [Filius meus es tu, ego hodie genui te.] Et illud, [Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.] Quem vt Patri æqualẽ ex diuinitate intelligas, audi dicentem in Euãgelio, [Ego & Pater vnũ ſumus, &, [Qui videt me, videt & Patrem.]

† ſuper fluum videtur narrat.

Pſal. 2. 7. *Pſal.* 109. *Ioan.* 10.30. *Ioan.* 14. 9.

DE

Phil. 2. 9.

De ipſo quoque Apoſtolus ait, [Quia Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen,] & cetera quæ ſequuntur. Equidem genu infernorum flectitur illi per terrorem, genu terreſtrium per acquiſitionem, genu cæleſtium per beatificationem. Iſtis namque intentat ſupplicia, illos eduxit à miſeria, illos extollit in gloria. Iſtis terribilis in iudicio, illis miſericors in auxilio, & his munificus in præmio. Dæmones enim ſubijcit gladio ſuo, homines redimens ſanguine ſuo, Angelos ſatians vultu ſuo.

Ergo inferna proſternunt

genu, trementes potentiam eius, terrestria curuant genu, laudantes clementiam eius, cælestia flectunt genu, clamantes, Sanctus sanctus sanctus Dominus Deus sabaoth.
Isa. 6. 3. Ipse est filius tuus ô Maria, ipse amor tuus, resurrexit tibi die tertia, & in carne tua ascendit super omnes cælos, vt omnia adimpleret. Habes ergo, ô Beata, gaudium tuū, attributum est tibi desideriū tuum, & corona capitis tui. Attulit tibi cæli principatum per gloriā, regnum mundi per misericordiam, inferni subiugationem per potentiā. Tantæ igitur, tāque ineffabilis gloriæ tuæ diuersis affectibus cuncta respondēt; Angeli in hono-

honore, homines in amore, dæmones in tremore. Cælo namque venerabilis, mundo amabilis, orco terribilis es.

Gavde itaque, & lætare, quia ſurrexit ſuſceptor tuus, gloria tua, exaltans caput tuum. Gauiſa es in cōceptione, afflicta in paſſione, iterum gaude in reſurrectione, & gaudium tuū nemo tollet à te. [Chriſtus reſurgens à mortuis, iam non moritur, mors illi vltra non dominabitur] Propterea vocat te, [Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iam enim hiems trāſijt, imber abijt, & receſſit, flores apparuerūt in terra noſtra, tempus putationis

Rom. 6. 9.

Cant. 2. 10.

aduenit.] Amica mea, per coniunctionem ; columba mea, pro vnionem ; formosa mea, per decus & compositioné; surge de mœrore, de afflictione, de humiliatione, & puluere, quæ doloris indicia sunt: propera, tolle moras, onus excute, grauitatem exue, leuitatem indue, cursum arripe, volatum assume, & veni. Veni, vt gaudeas gloriam Dei primitias resurrectionis, primogeniti ex mortuis. Iam hiems transijt, qua Petrus torpens negauit, qua corda Iudæorum congelata, extinxêre sibi solem iustitiæ, prunis † voluptatum suarum succensi. [Imber abijt, & recessit, imber

† forte voluntatum.

imber turbidus, lutulentus, ruinoſus, mixtus niue & grandine abijt, & receſſit. Imber conclamantium, & dicentium, crucifige, crucifige eum, abijt, & receſſit. Abijt quoque imber, quo area Gentiliũ, & vellus Iudaici populi meruit exſiccari. Flores apparuerunt in terra noſtra, flores vtique beatorum Spirituum & Angelorũ alternatim vernantiũ, & locum odore ſuauiſſimo ſpargentiũ, vbi poſitus Dominus.

Hos vetus ſcriptura ſignificans expreſſit, cum duo cælata Cherubim ſuper Propitiatorium in vtraque ſummitate inſtituit, ac ea in foribus tabernaculi cum *Exo. 37. 7.*

palmis

3. *Reg.* 6 32. palmis depinxit. Causa euidens est, figuris fuit obumbrata, nunc re ipsa exhibita. Palmæ præferunt insigne resurrectionis; fores, & propitiatorium designãt illum qui est patens aditus ad regnum, & propitiatio pro peccatis 1. *Ioan* 2. 2. *Ioan.* 10. 12. hominũ. Duo namque Cherubim, duo sunt Angeli, quorum vnus àd caput, & vnus sedit ad pedes, vbi positum fuerat corpus Christi. Qui flores iure nominantur, quia summi Dei æternitas vel illis præbet æternum, vt semper floreãt, numquã marcescant, numquam decidant, & specie inuiolabili idem permaneant. Flores etiam visi sunt in terra nostra, cum ascenden-

cendente Domino astiterunt
duo viri iuxta Apostolos, qui *Act. 1.*
& dixerunt, [Viri Galilæi *11.*
quid admiramini aspicientes
in cælum? Hic Iesus, qui assumptus est à vobis, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.]
Tempus putationis aduenit, putatus est infernus, & de corde credentium diabolus amputatus. Os Domi- *Ierem.*
ni separauit pretiosa à vi- *15. 19.*
libus, præcidens sarmenta *Matt.*
de vitibus, & colligens zi- *13. 30.*
zania de messibus, vt grana condat in horrea, rogo tradens ad comburẽdum zizania. O triste diuortium, luctus & gaudium passim mixta. O dulcis & amara
dies,

dies, cū iuſtus iudex rediens ab inferis, alijs dorſum oppoſuit, alijs faciem deſideratam oſtendit. Alios reliquit in ſupplicio, alios extulit coheredes in regno. Illos dimiſit arſuros cum diabolo, hos euexit coronandos in cælo. Viderunt impij, & ſine ſpe ingemuerunt: viderunt boni, & corde pleno lætati ſunt. O miſeri, quibus non ſubuenit miſericordia! ô boni, quibus occurrit in gloria! O miſeri, quos ipſa vnigeniti paſſio non adiuuit! ô boni, quos à morte perpetua eripuit! Viderunt impij, & ſine ſpe ingemuerunt; viderunt boni, & vocem in iubilo leuauerunt.

PARI-

PARITERQVE tu Gloriosa Natum ab inferis ascendentē vidisti, Nati gloriam beatissimis oculis aspexisti, vidisti & defecisti. Defecit caro tua & cor tuum, liquefacta es, vt vocem dilecti filij tecum loquentis audisti. Factum est verbum eius quasi ignis flāmigerans in ossibus tuis. Ergo diuinis ignita colloquijs, tota effecta es velut ignis, teq́ue holocaustū Deo suauissimum obtulisti. O Phoenix aromatizans gratiùs cinnamomo & balsamo, & nardo suauiùs regem in aspectu tuo delectans. O Phœnix congregans omnes species, & igne circumfusa superessentiali, vt cælum

Psal. 72. 26. Cant. 5. 6.

cælorum, & cæli potestates Angelicas mirifico repleas suauitatis incenso. Hoc incensum suauissimum est, hoc thymiama bene compositum procedit de thuribulo cordis Mariæ, & vniuersa suauiter olentia excedit. Porro thuribulum sequens incensum & eleuatum manu Domini, ascendit vsque ad thronum Præsidentis. Ascendit stipatum prosecutione Angelicorum Spirituum, clamantium in excelsis, atque dicentium,
Cant. 3. 6. [Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij?] Sed iam sermo noster iste vsque ad as-

cen-

censum pertractus finiatur, vt alius ascensum hunc, opitulante Deo, pleniùs exequatur. Qui viuit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA SEPTIMA de B. Virginis Obitu, Assumptione in cælum, Exaltatione ad filij dexteram.

COGITANTI mihi, & sæpius animo retractanti Dei Genitricis assumptionem, quæstio quidem occurrit, quæ digna inquisitione, vtilis inuentione, dulcis admodum clarebit communicatione. Quæritur enim, cur ascendente in cælum

lum Domino, mater eius quæ tanto eum amplectebatur affectu, non ſtatim ſecuta eſt? Cum enim nulla peccati nube depreſſa, nulla vitæ macula reſperſa, ſuper ignem ruberet ob charitatem, luce clarior ob caſtitatem, ipſis etiam præclara cæligenis ob virginei partus nouitatem, mirum videbatur, quare cum Filio non ſtatim ad æthera prouehebatur.
Gen.5.24. Certè Enoch in cordis munditia cum Deo ambulauit, & non comparuit, quia trãſtulit illũ Deus. Elias quoq; *4.Reg.2.11.* charitatis igne nimio ſuccenſus, curru igneo, & equis igneis raptus memoratur. Illa verò excedens Enoch cordis

dis munditia, & amoris prærogatiua maior Elia, quare cum illo quem genuit, non illico in cælum efferebatur? Erat namque plena gratia, & in mulieribus benedicta. *Luc. 1.* *28.* Deũ verum de Deo vero sola meruit cõcipere, quẽ Virgo peperit, Virgo lactauit, fouens in gremio, eique in omnibus almo ministrauit obsequio. Passa est demũ magis spiritu quàm carne cum moriente, reuixit Spiritu Dei cum resurgente, & quare nõ ascendit cum ascendente? Eius quippe sacratissima caro, quæ de Spiritu sancto grauida fuit, quæ germine magnifici Regis intumuit, in quo Deus homo, Verbũ Caro factum

Coloss. 2. 9. factum est, & mediante Christo plenitudo diuinitatis mansit in ea corporaliter, assumpto Domino videretur inferenda cælo.

VT quid enim retardata est, vel ad momentum? aut passa Nati diuortium? Vt quid dilatum est feruentiùs igne tam sanctum eius desiderium? Quoniam ista dilatio discipulorum Christi non minima consolatio fuit. Ista dilatio matri nil minuit, & mundo contulit remedia salutis. Voluit enim Dominus IESVS, vt ipso ad Patrem reuertente, Apostoli materno solatio, & eruditione fruerétur. Qui quidem licèt edocti essent à Spiritu, ab illa tamen pote-

poterunt edoceri, quæ mundo iuſtitiæ ſolem edidit, & fontem ſapientiæ ex prato virgineo, intemeráto nobis alueo produxit. Mira denique pietate primitiuæ Eccleſiæ prouiſum eſt, vt quæ Deũ in carne hac præſentem iam minimè cerneret, matrem eius viſu iucundiſſimo recreata videret. Quid enim tam iucundum, quid tã decorum, ac delectabile, quàm matrem Plaſmatoris, & Redemptoris omnium videre? Nam ſi ſepulchrum eiuſdem noſtri Redẽptoris, quod extat vſque hodie, ita viſui deſiderabile eſt; ſi lapis, in quo requieuit ſtirps ſancta Ieſſe, tanta eſt expetibilis celebritate,

tate, vt affectus & animos cunctorum prouocet in se, & quadam pietatis arte trahat ad se omnia; quæ vel qualis erat Dei Genitricem cernere lætitia, donec eam diuina pietas communi sorte degentem nobiscum concessit in terra? Beata gens & felix generatio, quæ tali spectaculo meruit illustrari. Beatam planè, in cuius medio credentis, & fruentis constitit arbor producens fructũ vitæ, effulsit Genitrix lucis veræ.
Zach. 13. 1. Apparuit puteus ille clausus, & signatus, de quo egressus est fons domus Dauid, patẽs in ablutione peccatoris & menstruatæ. Hoc insigne priuilegium, hoc cæleste munus,

nus, hæc gratia ſpecialis Ec-
cleſiæ primitiuorum præſtita
ſunt.

DENIQVE Virgo Mater,
omnium in ſe chariſmatum
commercia deferebat. Prima
namque viſione ſcintillans
ſacri amoris ignibus, proxi-
morum pectora ſuauiter ex-
urebat, animis fidem ſug-
gerebat, ſuadebat verecun-
diam, honeſtatem venuſta-
bat, inflectens ad pietatem.
Spirabat florem virginitatis,
ſerebat nouale caſtitatis, de-
pingens oculis habitum hu-
militatis, & præferẽs indiciũ *Ezec.*
veritatis. Splendor indefi- *1. 4.* *Pſal.*
ciens in circuitu eius, & ig- *17. 9.*
nis exardeſcens à facie eius. *Dan.*
Fluuius igneus, rapiduſque *7.10.*
egre-

egrediebatur ab ea, qui hostes succenderet, amicos cõfoueret, iuuaret proximos, concremaret inimicos. Fertur ab ijs, qui norunt naturã animantiũ, quòd solo visu, & flatu mortifero vicina quæque sibi regulus venenatus interimat: Sic illa è regione ignis diuini calore vehementer accensa, & verbi flammigerantis sparsa incendijs, odorem resuscitantis gratiæ,
Isa. ijs qui longè, & ijs qui pro-
57. 19. pe commanebant, exhalabat.

2. Cor. Et alijs quidem, id est
2. 6. aduersæ partis erat odor mortis in mortem: alijs verò, id est credentibus in filium suum, odor vitæ in vitã. Sicut enim

enim in Eua omnes moriuntur, ita & in Maria omnes viuificabuntur. Et ſicut Euæ ſcelere fit mundi damnatio, ita fide Mariæ facta eſt orbis reparatio. Illa infecta eſt veneno lethali, quod trãsfudit ad poſteros, hæc infuſa vitali antidoto, quod fidelis tranſmiſit ad vniuerſos. Corruit illa malè credula ſerpenti, ſurrexit iſta, & iuxta verbũ, quod dixerat Deus in Geneſi, contriuit caput ſerpentis. Ab initio prænunciata, & nunc Eccleſiæ primitiuorum donata. Ex tunc repromiſſa, & in fine temporum exhibita.

Gen. 3. 15.

QVIS ergo non properaret, quis non curreret ab

extremis terræ, reuerendæ maiestatis decus aſpicere, & vultum omnimoda ſuauitate imperiali etiam dignitate, & ſingulari prædictum poteſtate videre? Quippe nihil inueniebatur illi ſimile in filijs, & filiabus Adæ. Nihil tale in Prophetis, in Apoſtolis, aut in Euangeliſtis. Nihil illi ſimile cælum vel terra dedére. Quis enim in nubibus æquaretur ei, aut ſimilis foret matri Domini inter filios Dei? Et vide quàm recto ordine citra aſſumptionem effulſit admirabile nomen eius in vniuerſa terra, & fama eius celeberrima vbique diffuſa eſt, priuſquã eleuaretur magni-

Pſal. 88. 7.

gnificentia eius ſuper cæ-
los. Decebat enim Matrem
Domini Virginem, & ob
Nati ſui honorem, primò
terris regnare, & ita de-
mum cælos cum gloria ſuſci-
pere. Dilatari & infimis,
vt & ſuperna in plenitudi-
ne ſancta penetraret, tran- *2. Cor.*
ſlata ſicut de virtute in vir- 3. 18.
tutem, ſic à claritate in cla-
ritatem à Domini Spiritu.
Igitur in carne præſens,
futuri regni primitias præ-
libabat. Et nunc accedens
à Deo ineffabili ſublimita-
te, nunc & proximis con-
deſcendens inenarrabili cha-
ritate. Inde Angelicis frequē-
tabatur officijs, hinc huma-
no famulatu venerabatur.

Aſſiſtebat ei paranymphus Gabriel cum Angelis, cui Ioánes gaudens ſibi Virgini matrem Virginem in cruce commendatam, cum Apoſtolis miniſtrabat. Illi reginam, iſti videre dominam lætabantur, & vtrique pro deuotionis affectu obſequebantur.

AT illa reſidens in arce ſublimiſſima virtutũ, & pelago diuinorũ affluens chariſmatum, abyſſum gratiarum, qua cunctos exceſſerat, credenti & ſitienti populo largiſſima emanatione profundebat. Salutem namque corporibus, & animis medelam afferebat, potens ſuſcitare à morte carnis, & animæ.

Quis

Quis vnquam ab ea æger vel
tristis, aut ignarus cælestium
mysteriorum abijt? Quis nõ
lætus & gaudens redijt ad
propria, impetrato à Matre
Domini quod voluit? Ma-
riæ præsentia gratam veris
temperiem exhibebat, & quo
fauens se verteret, paradisus
erat. [Emissiones tuæ, ait spõ-
sus, paradisus malorum pu- *Can.* 4. 13.
nicorum cum pomorum fru-
ctibus; Cypri cum nardo,
nardus & crocus, fistula &
cynnamomũ cum vniuersis
lignis Libani. Myrrha & a-
loes, cũ omnibus primis vn-
guentis. Fons hortorum, pu-
teus aquarum viuentium,
quæ fluunt impetu de Liba-
no.] Habet quippe paradisus

Gloriosæ Virginis mala punica in varietate virtutũ, fructus pomorum in perfectione operum. Habet & cyprum cum nardo, illam fertilem vuarum, hanc miri odoris herbam aromaticam, ob sobriam ebrietatem sensuum, & suaue fragrantem opinionem virtutum. His adduntur crocus lætitiæ, fistula expoliationis carnis, cynnamomum suauitatis, cũ vniuersis lignis Libani, per quæ virtutum vniuersitas figuratur. Myrrha quoque mortificationis, & aloes incorruptionis, cum omnibus primis vnguentis effusis in oratione, ab illo vnguento, quod consistens in capite

pite , deſcendit in barbam,
barbam Aaron , non illius *Pſal.*
veteris & ſignificantis , ſed 132. 2.
noui , & ſignificati . De-
ſcenditque in orã veſtimen-
ti eius, quod eſt Eccleſia, ip- *Ephe.*
ſi verò Aaron , iuxta Pau- 5. 27.
lum,exhibita ſine macula, &
ruga.

His ergo , tantiſque bo-
nis exuberans ſponſa, ſponſi
mater vnici , ſuauis, & cha- *Cantic.*
riſſima in delitijs , vt fons 4. 15.
hortorum rationabilium , &
puteus aquarum viuentium,
& viuificantium, quæ fluunt
impetu de Libano , à mon-
te Siõ vſque ad circumfuſas
qualque , & exteras natio-
nes, pacis flumina , & gra-
tiarum emanationes , cælica

infusione deriuabat. Vnde beatus Dauid, cùm de filio eius Domino nostro loqueretur [Erit, inquiens, in diebus eius iustitia, & abundantia pacis,] aptè de illa mox intulit, [donec auferatur luna.] Luna ipsa est, quæ cælo, terrisque irradians, astris Sanctorum longè superior coruscat. Donec, ait, auferatur luna, quæ eleuato sole iustitiæ stetit in ordine suo, & prima Ecclesiæ primitiuorum infulsit. Tradit fides maiorum iuxta veritatem historiæ, ab ortu Saluatoris, vsque ad transitum Gloriosæ terrarum accolas, sopita armorum rabie, continua ac tranquilla pace quieuisse.

Psal. 71. 7.

Hæc

Hæc in ſolutione propoſitæ quæſtionis diximus, vt quo fructu Genitrix Regis noſtri dilata ſit, monſtraremus.

SANE etiam aduertendum ex hac eius dilatione, vt quæque fidelis anima, vulnerata charitate, & iaculis amoris confoſſa, diſcat non murmurare, ſi eam euenerit non hinc ad vota migrare. Ecce differtur mater Domini, quis audeat murmurare? Differtur vt proficiat, proficit perſeuerando. Amori enim, vel operi iuncta perſeuerantia, plenitudinē creat, parit perfectionem.

HINC eſt quod voce Pſalmiſtæ de iuſto dicitur, [Iuſtus vt palma florebit, ſicut *Pſal. 91.13.*

cedrus Libani multiplicabitur.] Palma emenso numeroso spatio florere dicitur, & cedrus Libani annoso prouectu multiplicatur: Sic iustus animo canescens, vt palma florebit diuturnitate. Hinc memoratus Psalmista aptè pauca subiunxit. [Adhuc multiplicabuntur (haud dubium quin iusti) in senecta vberi.] Aduertendum itaque optimi meriti, ac singularis iustitiæ Mariam, quæ super Angelos meruit exaltari, priùs hic in senecta vberi debuisse multiplicari. Quod vbi prouenit ex diuino munere, absconditus honor eius, & forma quam gessit in occulto, effecta lu-

Ibid. vers. 15.

ce

ce clarior, & omni elegantia præstantior, ora in se supernorum ciuium, animosque mirabili dilectione conuertit.

IAM verò quis dignè laudibus efferat sacratissimam eius assumptionem? quis fatu explicet, quàm læta migrauit à corpore, quã læta vidit filium, quàm gaudens properauit ad Dominum, Angelorum vallata choris, Apostolicis fulta obsequijs, dum Regem cerneret in decore, & Natum cum gloria præstolantem se videret, sicut expers totius corruptelæ, sic immunis ab omni molestia? De carnis habitaculo educta est perenniter

habi-

habitatura cum Christo. Transijt autem in visione Dei, & beatissimam illam animam sole clariorem, cælo celsiorem, Angelis digniorem, Domino exhalauit. Enimuero in trãsitu eius Glorioso illustratur mons Sion, vbi prouecta dierum decessit in senectute bona. Ibi expleuit munus vitæ, dans plenam atque perfectam virtutum omnium consummationem. Ibi orienti magis quàm morienti, & abituræ plus quàm obituræ occurrũt castra Dei, & ruunt obuiam ei exercitus militiæ cælestis. O quàm pretiosa in conspectu Domini mors Genitricis suæ! Quæ vita adæquabitur morti eius? quæ

quæ gaudia funeri eius? Addas licèt mundanos honores, addas conuiuia, ac festa trophæa, addas omne quod demulcet, & quod delectat vniuersum, his tamen omnibus iucundior, atque suauior est. Est enim absolutio à carne, via ad vitam, nil habens doloris, acerbitatis nihil, nihil formidinis. Fouet autem pro dolore, delectat pro acerbitate, & pro metu firmat in littore fidæ stationis. Nec tenebras inducit, quæ lumen æternum aperuit, nec vitam tollit, quæ dirigit ad auctorem vitæ.

HAC morte Gloriosa migrauit, si transitum ad vitam mortem liceat nominare.

Immo

Immò, vt verum fatear, vita est, vbi sola mors moritur, vbi corpus mortis exuitur, vbi vita carnis pia quiete defuncta, fœnore multiplici in posterum reseruatur. An non vita, cùm itur ad fontem vitæ, & vita æterna à vita perpeti meatu hauritur? Hoc haustu indefectiuo ante decessum præuenta est mater Virgo, nè transitu in ipso vel leuissimo mortis gustu tangeretur. Egrediens itaque vidit vitam, ne mortem videret. Vidit filium, ne carnis abscessu doleret. Euadens ergo libera in tam felicissima visione, & potita optato vultu Dei, venerandos ciues cæli in sui

obse-

obsequio, & deductione paratos inuenit. Mirantur illi animam meriti singularis exutam æterna labe, nullam carnis aut sæculi maculam habere. Mirantur exutam artubus, gratia totius puritatis candere. Quid enim primùm laudent in ea, integritatem, an humilitatem, prudentiam an charitatem, robur mentis, an longanimitatem, honorem matris, an partus nouitatem? Sed virtus integra, & plena gratia magis in illa laudatur.

VNDE Dominus assistens egressæ de corpore ita prædicat laudes eius. [Tota pulchra es mater mea, Cant. 4. 2.

&

Immò, vt verum fatear, vita est, vbi sola mors moritur, vbi corpus mortis exuitur, vbi vita carnis pia quiete defuncta, fœnore multiplici in posterum reseruatur. An non vita, cùm itur ad fontem vitæ, & vita æterna à vita perpeti meatu hauritur? Hoc haustu indefectiuo ante decessum præuenta est mater Virgo, nè transitu in ipso vel leuissimo mortis gustu tangeretur. Egrediens itaque vidit vitam, ne mortem videret. Vidit filium, ne carnis abscessu doleret. Euadens ergo libera in tam felicissima visione, & potita optato vultu Dei, venerandos ciues cæli in sui

obse-

obsequio, & deductione paratos inuenit. Mirantur illi animam meriti singularis exutam æterna labe, nullam carnis aut sæculi maculam habere. Mirantur exutam artubus, gratia totius puritatis candere. Quid enim primùm laudent in ea, integritatem, an humilitatem, prudentiam an charitatem, robur mentis, an longanimitatem, honorem matris, an partus nouitatem? Sed virtus integra, & plena gratia magis in illa laudatur.

VNDE Dominus assistens egressæ de corpore ita prædicat laudes eius. [Tota pulchra es mater mea, Cant. 4. 7.

&

Can. 4. 7. & macula non eſt in te. Tota, ait, pulchra es, pulchra in cogitatu, pulchra in verbo, pulchra in actu, pulchra ab ortu vſque in finem, pulchra in conceptu Virgineo, pulchra in partu diuino, pulchra in rubore paſſionis meæ, pulchra in inſigni candore reſurrectionis. Can. 2. 10. Surge ergo amica mea, columba mea, formoſa mea, immaculata mea, & veni. Iam enim hiēs tranſijt abſentiæ meæ, imber lachrymarum tuarū abijt, & receſſit, & redeūte ſole flores Angelici apparuerunt tibi. Vox tua ô turtur caſtiſſima exaudita eſt. Tempus aſſumptionis aduenit. Igitur cùm Virgo Virginū à Deo, & filio

suo rege regum exultantibus Angelis, collætantibus Archangelis & cælo, laudibus acclamante deduceretur, impleta est Prophetia Dauid, di- *Psal. 44.10.*
centis ad Dominum [Astitit regina à dextris tuis, in vestitu deaurato, circumdata varietate.] Tunc iuxta Salomo- *Pro. 31.28.*
nis vocem, surrexerunt filiæ, *Can. 6. 8.*
& beatissimam prædicauerunt, & reginæ pariter laudauerunt illam. [Quæ est ista, *Can. 8. 5.*
aiunt supernæ virtutes, quæ ascendit dealbata, innitens super dilectum suum?] Vel *Can. 6. 9.*
iterum, [Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra vt luna, electa vt sol?] Itemque aiebant, [Quæ est ista, quæ as- *Can. 3.*
cendit

cendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij? Nouus & admirandus est nobis splendor iste, nouus & gloriosus hic ordo assumptionis, nouus & gratus odor hic suauissimus.

TANTIS verò deducta laudibus, nec ipsa poterat à laude cessare, quæ filium Dei ex se genitum, in dextera paternæ magnitudinis sedentem, seque gloria assumentem videbat.
Psal. 72.24. [Tenuisti, ait, manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me, & cum gloria suscepisti me.]
Psal. 15.8. Et rursum, [A dextris est mihi,

mihi, ne commouear, propter hoc lætatum eſt cor meum, & exultabit lingua mea, inſuper & caro mea requieſcet in ſpe.] Quoniam non dereliquiſti me in ſæculo, nec dabis corpus genitricis tuæ videre corruptionem. Sed quid ego his immoror? Vt enim paucis multa colligam, aderat Glorioſiſſimæ verbum ſimplex, & multiplex, verbum intelligibile, continens omnia verba laudũ, quò laude ineffabili Dominum ac natum ſuum ipſa honorabat. Eleuata igitur cum vocibus exultationis & laudis, prima poſt Deum ſuper omnes cæligenas in ſede gloriæ collocatur.

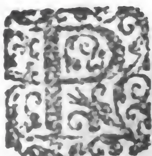
Ibi

Ibi resumpta carnis substantia, (neque enim credi fas est corpus ei' vidisse corruptionem) & duplici stola induta, Deum & hominem in vtraque natura, quantò ceteris clariùs, tantò ardentiùs vniuersis, mentis & carnis oculis contemplatur. Exinde humano generi charitate inenarrabili condescendens, & illos misericordissimos oculos, quibus cælum illustratur, ad nos conuertens, communem pro clero, populo, & vtroque sexu, pro viuis quoque ac defunctis leuat orationem. Adest huc de cælo Gloriosissima, & prece potentissima, propellens omne quod nociuum, & conferens omne

omne quod bonum eſt, cunctis ex corde rogantibus ſe munimen præſentis vitæ tribuit, & futuræ. Memor quippe quo fructu effecta eſt mater Redemptoris, libentiſſimè ſuſcipit cuiuſlibet preces peccatoris, & pro vniuerſo reatu pœnitétium apud proprium filium intercedit. Sanè obtinebit quid volet parens chariſſima, per cuius caſtiſſima viſcera Verbũ Dei venit ad nos, orbis piacula, & veteris delicti cautionem ſanguine proprio lauaturus, IESVS Chriſtus Dominus noſter, qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

HOMI-

HOMILIA OCTAVA de Mariæ Virginis plenitudine, seu perfectione, gloria, & erga suos clientes patrocinio.

LVRES, dilectissimi, dies elapsi sunt, quibus Episcopali sarcina oneratus, & curis prægrauatus immensis, epulum adhuc promissum de laude beatæ Mariæ sanctæ auiditati vestræ ministrare nequiui. Nunc ergo ipsa eadem Virgine propitiante, vobis non deero, negotijs quidem me paululum subtrahens, † nostris verò pijs deside-

† fortè vestris

desiderijs fauens. Igitur cæli Reginam, Matrem vitæ, fontem misericordiæ, delitijs affluentem, & innitentem super dilectum suum, sedulò celebremus officio, & laude licèt impari prædicemus. Feramus animos in sublime, intuentes diligentissimè, quod virga elegantissima orta de radice Iesse, ramorum suorum mirabili extensione sese vbique terrarum expandit, vt dispersos filios Adæ, ab æstu, à turbine, & à pluuia vmbra desiderabili protegeret, fructúque saluberrimo aleret esurientes. Sublimata itaque super omnia ligna Paradisi, & super altissimorum mon-

Cant. 8. 5.

Isai. 11. 1.

montium præcelsos vertices exaltata, ipsos cælos inæstimabili magnitudine penetrauit, cælestium ordinũ stipata choris, & Virginum choreis adornata. O decus, ô gloria, ô magnificentia arboris huius, cuius fructu indeficienti, cuius pastu immortali, cæligenis atque terrigenis sit iugis epulatio, continua exultatio, felix & sempiterna laudatio. Beati qui edunt cibum in regno
Psal. 83.5. tuo, [beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.]

In te etiam laudabitur, non Eua, lethi propinatrix, sed Maria vitæ propinatrix, mater, & altrix cunctorum

vita

vita viuentiũ. In te laudabitur Genitrix tua, audiant mãsueti & lætentur. Lucifer gloriosus & arrogãs vulneratus ad ima corruit, audiant superbi, & humiliẽtur. Virgo humilis ad thronũ gloriæ coronata conscẽdit, audiant humiles & lætentur. Corruit ille elatus magna de se præsumẽdo; introiuit Maria in holocaustis totã se plenitudine gratiæ cõmittẽdo. Induratus ille malitia, vltra nõ adijciet vt resurgat; confirmata illa charitate, non mouebitur ampliùs vt cadat. Centro quippe immobili hærens inexpugnabili firmitate, nulla vmquam moueri poterit mutabilitate. Ille dignitatis An- Ps.33. 3.
K gelicæ

gelicæ clarissimos fines excedens, dum nititur, ad quod creatus spiritus non accedit, inane sectatus, per præcipitia rapitur, horrore tenebroso tegitur, ad inferiora laci defluens, vt in æternum doleat; & iustissimæ damnationis in tormentis pœnas exoluat. Qui meritò diabolus, id est, Deorsum fluens appellatur, quia defluxit ex supernis; & stantibus inuidens, quos valet adhuc secum ad inferiora demergit.

SVGGERIT creditoribus suis honores, dignitates, excellentias appetere, alta sapere, in altum cornu extollere, vulgi acclamationes; † fori salutationes primas, in con-

† leg. fori sa

conuentibus ſedere, amare, minores contemnere, paribus ſe præferre, maioribus inuidere, gloriæ Dei obliuiſci, alios blanditijs, alios minis, aut pœnis ſubiugare ſibi, idolum ſeipſum ſtatuere, omnia facere ad oſtentationem hominum & laudem. Cùm ergo miſeros, elatos, inflatos, attonitos, & mente captos vſque ad nubes extulerit, tunc demum eoſdem ad turpia quæque, & inhoneſta crudeliter eneruatos inclinat, inclinatos ſine vlla miſeratione ſecum ad inferna inferiora præcipitat. At Glorioſiſſima, carne integerrima, mente ſereniſſima, viuentium mitiſſima, quò

lutationes, primas in conuentibus ſedes amare.

cunctis humilior & sanctior extitit, eo super omnes eleuata, & in cælum à cæli ciuibus honorificentissimè, & ex more imperiali suscepta à Patre supremo, in regno claritatis æternæ, & in throno excellentissimæ gloriæ, prima post filium, quem ex se genuit incarnatum, iussa est residere. Magne Deus, terribilis & fortis, bonitate ineffabilis, humilem ancillam erigis & exaltas, vnde hostem æmulum olim expuleras! Triumphet humilitas augmentis gratiarum, & corona inclyta à te decorata; superbia verò inanis, & tenebrosa dehiscat. Adstat ergo Beatissima singulari merito præ-

præcipua vultui Cõditoris, prece potentiſſima ſemper interpellans pro nobis. Illo enim edocta lumine, cui nuda & aperta ſunt omnia, cũcta noſtra videt diſcrimina, noſtrique clemens, & dulcis Domina materno affectu miſeretur.

SANCTA animalia, de quibus in Ezechiele legitur quòd antè & retrò, intus & & foris, atque in circuitu plena ſunt oculis; labores hominum, & dolores, caſus, defectus, cæcitates, inualitudines, extrema pericula, incertos exitus vitæ, & mala quæque humani generis, non æquè, vt Dei genitrix valent examinare, examinando cæ- *Ezech. 1. 18.*

lesti auxilio diluere, & propulsare. Quo enim sublimiùs immensi regis cor aspicit; eò profũdiùs diuinæ gratiâ pietatis afflictorum misereri, & miseris succurrere nouit. Vnde Maria, id est maris stella prouido Dei consilio vocata est, vt nomine declararet, quod re ipsa clariùs manifestat. Nam ex quo cælos cum filio suo regnatura conscendit, induta decore, induta pariter fortitudine, præcinxit se, mirabiles elationes maris solo nutu compescitura. Mare quippe præsentis sæculi nauigantes, seque plena fide inuocantes, ab impetu procellæ, & ventorum rabie eruit, eosque secum

cum ouantes ad littus feli-
cissimæ patriæ perducit. Di-
ci nō potest, charissimi, quoties hi asperrimis scopulis naufragaturi offenderent, illi in syrtes pessimas non reuersuri inciderent, hos Scyllæa vorago hiatu horribili mergeret, illos Sirenarum cantus in exitium dulces detinerent, nisi stella maris perpetua Virgo Maria ope validissima obstitisset, suosque iam fracto gubernaculo, & rate conquassata, omni humano consilio destitutos, cælesti ducatu ad portum æternæ pacis applicandos eueheret.

Novis itaque triumphis, noua perditorum ereptione,

nouis populorum incrementis exultans, gratulatur in Domino, nec contenta partis ſpolijs, ſed humanæ ſalutis cupida, hoſte liuido longiùs propulſato, alias atque alias ſibi exuuias ſemper acquirit. Igitur in manu potenti, & brachio excelſo tyrannorum fines egreditur, munitiſſima quæque domorum aggreditur, inferna ſub pedibus ſuis faciens contremiſcere, & principem mortis nimio terrore percuſſum reſilire. Denique ipſa iubente, vehementer euomit prædam, quam in ventrē malitiæ traiecerat, reijciēs cum dolore, quam cum ingenti ſuperbia detinebat. Surgunt lapſi, re-

redeunt pœnitentes; peccacator videbit & iraſcetur. Maxilla eius hamo dominicæ crucis perforata, reddit liberos, quos antea detinuit captiuos, dentibus ſuis fremens & tabeſcens. Per matrem filio, per Virginem reconciliatur Deo vitæ dati, morti penitus ſubtracti. Deſiderium peccatorum peribit, deſiderium verò beatæ Mariæ perficitur, quando educuntur quotidie vinculati de lacu miſeriæ, & luto fecis, vt de peccati ergaſtulo, & profundo iniquitatis, indulgentiæ dono reſpirent in auras perennis libertatis. Sic illa colligit diſperſos, reuocat auerſos, eruens eos

Pſal. 111.10

qui ducuntur ad mortem, quosque trahi cernit ad supplicia, liberare non cessat.

Non solùm autem animarum saluti, verumetiam humanorum corporum sanitati, atque necessitati pia diligentia prouidet, & medetur. In locis quippe memoriæ sanctitatis eius dicatis, claudis gressum, cæcis visum, surdis auditum, mutis impetrat eloquium, curans omne genus languorum, præbensque innumera beneficia sanitatum. Accedunt ad eius limina rei tundentes pectora, confitentes delicta, & accepta venia, læti ad propria

reuertuntur. Accedunt etiam mente capti, capite languidi, phrenetici, maniaci, arrepticij, nocturno timore, aliquóue phantasmate, seu certa maligni incursione delusi, qui recepta sospitate, diuini muneris largitatem assequuntur. Accedunt nihilominus ad eius vestigia, qui amaro sunt animo, mœsti, egeni, afflicti, desolati, ære alieno obligati, quodque grauissimum est, viuentes cum dedecoris nota respersi. Horum, & omnium de quacunque tribulatione clamantium illa libens preces suscipit, & Nato supplicans omne malum ab eis

miseratrix auertit. Enimuero sicut ignis attactu cera liquescit, & velut ardore solis defluit glacies, sic ab eius facie inimicorum deperit acies, eaque iubente nihil aduersi subsistit.

NOTANDUM verò, ac solerter intuendum, quanto affectu, quantáue benignitate cognatos sibi puritate animi complectitur, & diligit, quæ homines nequam & sceleratos suo interuentu, vt sæpe dictum est à morte peccati, & æternis doloribus incessanter absoluit. Gemina quippe dilectione rutilans & insignis, hinc in Deum ardentissimè figitur, cui adhærens vnus spiritus est, hinc

electo-

electorum corda blandè cõ-
ſolatur & attrahit, eiſque
nati largitate optima dona
partitur.

MOTV ergo celerrimo
ſenas Seraphim alas exce-
dens, nunc in fonte vitæ
fruitur amore deitatis, nunc
terras ſignis, & virtutibus
illuſtrans, vbique ſuis, vt
mater iucundiſſima & miri-
ficentiſſima occurrit. Quoſ-
dam præſentia ſua ſuba-
ctis vitijs reddit victores,
quoſdam magnarum virtu-
tum pio interuentu facit
compotes, quibuſdam in-
timæ contemplationis pan-
dit ſinum, alijs in exitu vitæ
iter præbet ſecurum, vt nulla
deterreat virtus aduerſarij,
quibus

deterreat virtus aduersarij, quibus ducatum præstat ad Christum mater vnigeniti Dei.

EXTANT harum assertionum exempla plurima, quæ vt notissima, & peruulgata compendiosè præterimus. Sciendum verò certissimè, quòd creberrima miracula, innumera beneficia, spiritales visiones, cælestes reuelationes, sublimes consolationes almæ Parentis Domini, orbi terrarum assiduè coruscabunt, donec finem mundus iste senescens inueniat, inclarescente regno, cuius non est finis.

SED inter hæc ad memoriam redit dies illa famosa iu-

iudicij, cuius altitudinem sanctus Propheta Dauid se timere pronunciat, quam semper appropinquare fide- *Ps. 55.*
lium nullus ignorat. Illo igi- *4.*
tur tremendi examinis articulo, obsequentibus Angelis, Archangelis, omniq́ue exercitu militiæ cælestis, Rex cælorum aderit cum præfata pijssima Genitrice, orbem terræ iudicaturus in iustitia, & populos in æquitate. Tũc *Ps. 97.*
illa fulgebit luce splendi- *9.*
dissima, cuius per vterum intactum, & clausam ianuam rex gloriæ Deus mundo irradiauit. Illo in tempore patebit veritas Patriarcharum & Prophetarum, qui Virginis partui Deifico

oli-

olim atteſtati ſunt. Apoſtoli quoque filij eius, virtutum illius imitatores & teſtes, afferent ei gloriam & honorem, quia eius doctrina irradiati, & ſpiritu ſapientiæ illapſo cælitus confirmati, veri ſolis ſplendoribus Eccleſiam repleuerunt. Exultabunt martyres in decore, & gratia effuſi ſanguinis, mercedē optimā habentes Deum de Deo, qui naſci dignatus eſt ex ea.

GAVDEBVNT Confeſſores, videntes Glorioſam, quam in terris poſiti dilexerunt, & vita comite laude celeberrima merita eius proſecuti ſunt. Gaudebunt, inquā, intuentes illud ſingulare diadema, quod in die ſolenni-

tatis

tatis & lætitiæ, in die aſſum- *Can. 3.*
ptionis, & gloriæ, dilectiſſi- *11.*
mæ genitrici Chriſtus im-
preſſit, memorans illud dia-
dema, quo eum illa in die
deſponſationis coronauerat.
Current virgines in odore
vnguentorum eius, properã- *Cant. 2*
tes ingredi cũ ea ad nuptias, *3.*
vt in cæleſti thalamo vero *Mat.*
Sponſo perenniter ſociatæ, *25. 7.*
Maria præcinente, nouum
canticũ ſuccinant, quod ne- *Apoc.*
mo valet dicere, niſi mẽte & *14. 3.*
corpore virgo ſit. Denique
omnis ſexus & ætas, omnis
ordo & dignitas Beatiſſimam
prædicabunt, & populus in-
numerabilis acclamabit illi
in iubilo, meritis eius & pre-
cibus ſaluatus, & in dextra

pio coronatus à Domino. In quorum numero, & ex quorum coll[e]gio nos esse contingat, ô Clemens, ô Pia, ô Dulcis Maria, vt cũ dies erit iræ, tribulationis, & angustiæ, non pro reatu puniamur, sed per te Domina digni inueniamur misericordia eius,
Ioan. 14.2. qui ascendit ad Patrem parare famulis suis locum, vt eas in amœnissima cæli regione, lucidissimis paradisi mansionibus intervernantes ignitos lapides collocaret, Dominus noster Iesus Christus, cui est decus, honor, potestas, gloria & magnificentia cum eodẽ Patre & Spiritu sancto per infinita sæculorum sæcula. AMEN.

EPI-

EPITOME VITAE DIVI AMEDEI LAVsannensis Episcopi.

AMEDEVS castro Costa iuxta Vienam Allobrogum, magni Antonij ossibus venerabundam, nobilibus parentibus originem duxit. Hic morum integritate, literarum institutione, atque virtutum decore stirpis generositatem longè superans, in cœnobio Altecumbæ Cisterciensem professus ordinem, Abbas præficitur. Succedentibus inde temporibus, circiter annũ Dominici Natalis quadragesimum quartum supra millesimum centesimum, Lausannensis Ecclesiæ Episcopus ordinatus, multa eidem Ecclesiæ impendit beneficia. Amedeum

deum Gebennarum comitem, qui arcem munitissimam ad expugnandam ciuitatem Lausannensem in eminentiori prope vrbis mœnia loco, per longam obsidionem erexerat, non tam armis quàm prudentia deuictum, machinam ipsam funditus euertere compulit. Eugenium tertium Pont. Max. Conradum secundum, Fridericum primum Imperatores Augustos, & ad indulta iamdudum confirmanda, & ad noua instauranda Ecclesiæ suæ priuilegia fauentissimos habuit. Huic Fridericus in hæc verba scribere solitus est. Charissimo Cancellario nostro Amedeo Lausannensi Episcopo, qui genere & nobilitate, nec non fidelitate nobis astrictus cognoscitur &c. Frequens illi mora apud Ponidonem, cœnobio Altæ cristæ vicinum, vt qui eiusdem religionis, ac habitus monachus esset. Fama est, illum in die sanctæ Agnetis natum, imbuendum literis traditum, ordinem professum,

vide quæ addidimus ad finem eius vitæ.

professum, & abbatem factum. Quare eidem Virgini deuotior, sacra illius duplici festo instituit per totam Lausannensem diœcesim peragenda. Scripsit homilias in laudem Christiparæ Virginis octo, tam dicendi suauitate, quàm mysteriorum profunditate delitiosas. Quas cum nulli adhuc mortalium manifestasset, sollicitatur tamen à sorore sanctimoniali, virgine religiosa, quatenus ei iucundum illud munusculum communicaret. Annuit frater sororis desiderio ea conditione, vt & illa iucundum quoque munusculum, quod à gloriosa Virgine accepisset, vicissim impertiret. Mittit continuò soror laneam chirothecam, quæ in præsentem diem Lausannæ in reliquiario sacrosanctæ Virginis Mariæ visitur, quampluri-mis laudata miraculis. Vnde coniectura facilis, quantum vtrique viuenti adhuc cum diuis commertium. Præfuit Lausannensi Ecclesiæ annis qua-
tuor-

quordecim. Mortuus illic, & ante altare sanctæ Crucis in æde Diuæ Mariæ sepultus.

ADDITIO AD hanc vitam.

EX hac vita facilè coniiciat lector nostrum Amedeum alium esse ab Amadeo illo, aliàs Amatore, vel Ioanne Menesio, de quo R. P. F. Henricus VVillot in suis Athenis Orthodoxorum Sodalitij Franciscani, cui & has Homilias, quas nunc damus, tribuit. Etenim Amedeus noster sub Eugenio tertio Summo Pontifice, ac Friderico primo Imperatore vixit; Amadeus verò suo Paulo II. ac Sixto IIII. Romanis Põtificibus, inter quos & Eugenium tertium non pauciores ferè quàm trecenti anni interuenerunt: siquidem Eugenius vixit circa annum 1146. cum creatus Pontifex anno 1145. obierit anno 1153. Paulus

lus verò, ac Sixtus floruerunt anno 1471. quo ille mortuus, iste ad Summum Pontificatũ euectus est. Auctorem habeo Panuinũ in Chronico Romanorum Pontificum. Mitto quòd noster Amedeus fuit ex familia Cisterciensi, at Amedeus vel Amator ex Franciscana. Denique Amedeus fertur fuisse Episcopus Lausannensis; de Amadeo haud constat Episcopus necne fuerit. Quod si Patria non nihil ad hanc rem facit, vt debet certè plurimùm, Amedeus Allobrox, Amadeus Hispanus fuit: quod & Menesij nomen, & Comitum Villæ Regiæ familia satis indicat. Quæ cum ita sint, maneant Amedeo nostro suæ homiliæ donec aliquis meliora adferat, quibus contrariam stabiliat huic nostræ sententiam: quod vbi fecerit, libenter veritatis amatores cedemus veritati, quam vnam quærimus, contentiones non fouemus.

FINIS.

AD BENEVOLVM LECTOREM.

NON abs re tua facturum me, Lector, existimaui; si Amedeo nostro, qui de Virginea Matre, has octo quas nunc tibi exhibemus, Homilias conscripsit, Catalogum adtexerem eorum Auctorum, veterum præsertim, qui in præcipuis festis eiusdem Dei Matris Homilias, Sermones, vel Encomia habuerunt; Vt hac ratione illorum deuotioni consultum sit, qui, cùm aliquid cupiant vel audire ab alijs, vel ipsimet legere, quod ad huiusmodi solemnitates spectet, & ipsorum animos accendat amore huius Virgineæ Matris, haud facilè, quod quærunt, inueniunt. Ego igitur, quasi ad fontes digitum intendens, viam commonstro, quæ ferat deducátque vnde affluenter hauriant. Tu Lector fruere, & vale.

In festo Conceptionis B. Virginis.

HVgonis de S. Victore, Sermo IX. ex centum, tomo 2. operum eiusdem.
D. Amedei Homilia II.

L In

In festo Natiuitatis B. Virginis.

D. Ioannis Damasceni Orationes III. quibus adde caput 12. libri 3. de Orthodoxa fide in eius operibus.

Simeonis Metaphrastæ Oratio de ortu & educatione sanctissimæ Deiparæ, & de omnibus quę contigerunt vsque ad viuificum eius decessum Est apud Surium to. 4. Augusti 15.

S. Hildephonsi Archiepiscopi Toletani Sermones II. tomo 9. biblioth. SS. Patrum secundæ editionis colomna 731., quibus adijciendus sermo alius. ibidem columm. 741.

D. Hieronymo ascripta epistola 58. tomo 9. serie 3.

Innocentij III. Sermo vnicus.

Bedę Venerabilis homilia inter æstiuales de Sanctis tom. 7.

D. Bernardi sermo de Aquæ-ductu.

D. Petri Damiani Sermones III. Sur. to. 5. Septemb. 8.

B. Laurentij Iustiniani sermo.

D. Brunonis Carthusiani Sermo.

Absalonis Abbatis Sermo.

Guarrici Abbatis Igniacensis Sermo.

Honorij Augustodunensis Sermo. Habetur in Speculo eiusdem.

Hu-

Hugonis de S. Victore Sermones. 4. 34. & 65. ex centum. tom. 2.

Fulberti Carnotensis Episcopi sermones III. in eius operibus.

In festo Præsentationis Beatissimæ Mariæ Virginis.

GErmani Constantinopolitani Archiepiscopi Encomium. Surius tom. 6. Nouembris 21.

Georgij Nicomediæ Archiepiscopi Oratio, ibidem.

In festo Annunciationis B. Virginis.

AChatij Episcopi Melitensis Homilia apud Peltanum tom. 6 de actis Concilij Ephesini cap. 11.

Andreæ Hierosolymitani Archiepiscopi Cretensis Oratio. Surius tom. 2. Martij 25.

D. Basilij Seleuciensis Oratio 39. in eius operibus.

D. Cyrilli Alexandrini Homiliæ. 1. & 6. to. 2. operum.

S. Gregorij Thaumaturgi Orationes III. in eius operibus.

Hesychij Presbyteri Hierosol. Homiliæ 2. tom. 2. biblioth. SS. Patrum secundæ editionis, col. 40.

Leonis V. Imperatoris cognomento Philosophi Oratio num. 7. cum alijs eiusdem editis.

Procli Episcopi Cyzici Homilia apud Peltanum to. 6. de actis Concilij Ephesini cap. 7.

Theodori Ancyræ Episcopi Homilia. Ibidē cap. 10

Theophanis Hymnus tom. 8. Biblioth. SS. Patrum columna 719. editionis secundæ.

S. Ioānis Chrysostomi Oratio. Surius tom. 2. Martij 25.

S. Ioannis Damasceni Canticum.

D. Augustini Sermo 18. de Sanctis; & Sermo 9. de Tempore, tomo 10.

Absalonis Abbatis Sermones III.

Amedei Sermo III.

Bedæ Venerab. Homilia in feria 4. quatuor temporum, inter hyemales de tempore. tom. 7.

D. Bernardi Homiliæ IV. super Missus est. Item Homiliæ III. de hoc festo.

S. Brunonis Carthusiani Sermo.

Guarrici Abbatis Igniacensis Sermones III. in eius operibus.

Honorij Augustodunensis Sermo, in eiusdē Speculo.

Hugonis de S. Victore Sermones 18. & 33. ex centum, tom. 2.

D. Laurentij Iustiniani Sermo.

Iuonis

Iuonis Carnotensis Sermo.
Innocentij III. Sermo vnicus.
B. Petri Damiani Sermo: Surius tom. 7. Martij 25.

In festo Visitationis B. Virginis.

BEdæ Venerabilis Homilia inter æstiuales de Sanctis tom. 7.

In festo Purificationis B. Virginis.

AMphilochij Episcopi Iconij Homilia. Sur. tom. 1. Febr. 2.
D. Ioannis Chrysostomi Homilia. ibidem.
Cyrilli Hierosolymitani Homilia. ibidem.
Cosmæ Hierosolymitani hymnus 13. to. 8. Biblioth. SS. Patrum secundæ editionis.
Gregorij Nysseni Oratio. Sur. tom. 1. Februarij 2.
S. Methodij Martyris & Episcopi Patrensis Homilia edita per Pātinum græcolatinè.
Timothei presbyteri Hierosol. Oratio de Simeone Dei susceptore, & de eo quod est, Nunc dimittis seruum tuum &c.
D. Augustini Sermo 20. de Tēpore tom. 10.
Absalonis Abbatis Sermones III.
D. Bernardi Sermones III.
S. Brunonis Carthusiani Sermo.
Fulberti Carnotensis Sermo.

Goffridi Abbatis Vindocmensis sermo 7. qui est in eius operibus.

Guarrici Abbatis Sermones 6.

S. Hildephõsi Sermo tom. 9. biblioth. SS. Patrum 2. editionis colum. 694. Item Homilia columna 700. contra eos qui mendosè affirmant Mariam Virginem communi lege Dominum peperisse. Item sermo alius colum. 736.

Honorij Augustodunensis Sermo.

Hugonis de S. Victore Sermones 41. & 42. ex centum tom. 2.

Innocentij III. Sermo vnicus.

Iuonis Carnotensis Sermo. Habentur eius sermones apud scriptores de diuinis officijs.

B. Laurentij Iustiniani sermo.

In festo Assumptionis B. Virginis.

ANdreæ Hierosol. Archiepis. Creten. Encomia II. Sur. tom. 4. Augusti 15.

D. Athanasij Sermo.

D. Ioannis Damasceni Orationes II.

Leonis V. Imperatoris cognomento Philosophi oratio numero 6. cum alijs eiusdem excusis.

S. Melitonis Episcopi Sardensis Libellus de transitu Virginis Mariæ. tom. 7. biblioth. SS. Patrum 2. editionis columna 1511.

Simeonis Metaphrastæ. Vide in festo Natiuitatis

tatis hunc eundem auctorem.
D. Augustini Sermo qui habetur tractatu 8. in appendice tom. 9. Item Sermones 26. & 27. de Verbis Domini, & Sermo 83. in appendice. tom. 10. Sed hic postremus tribuitur Fulberto Carnotensi.
Absalonis Abbatis Sermones III.
Amedei homilia 7.
Bedæ Venerabilis Homilia inter æstiuales de Sanctis to. 7. Alia inter hyemales de Sanctis. ibidem.
D. Bernardi Sermones V.
S. Brunonis Carthusiani Sermo.
Guarrici Abbatis Sermones 4.
D. Hieronymo ascripta epistola 10. & sermo to. 9. serie 1.
Honorij Augustodunensis Sermo in eiusdem speculo.
Hugonis de S. Victore Sermones. 46. & 47. ex 100. tom. 2.
S. Hildephonsi Ser. 6. to. 9. biblio. SS. Patrũ 2. editionis columna 703. Sermo autẽ qui habetur de eadem re colũna. 735. videtur concinnatus ex diuersis fragmentis B. Augustini.
Innocentij III. Sermones II.
B. Laurentij Iustiniani Sermo.
B. Petri Damiani Sermo 41. Item Hymnus, Paraectericum carmen, & Rhythmus de eadem re in eiusdem operibus tom. 2.

De Planctu Beatæ Virginis iuxta Crucem.

S. Ephraem Threni Virginis Mariæ super Passione Domini tomo 3.
Amedei Homilia 5.
D. Bernardi Sermo de lamẽtatione Virginis Mariæ.

De Zona Virginis & fascijs D. N. IESV Christi.

S. Germani Archiepiscopi Constantinopolitani Encomium. Surius tom. 6. Augusti 31.
Euthymij monachi de ijsdem Encomium, ibidem.

De laudibus Mariæ Deiparæ.

CHrysippi presbyteri Hierosol. de hac re Homilia. to. 2. biblioth. SS. Patrum columna 46.
S. Epiphanij Sermo. ibid. colum. 33.
S. Ephraem Sermo. tomo 3.
S. Anselmi Cantuariens. Archiepiscopi liber de excellentia gloriosissimæ Virginis Mariæ, in quo libro agit de Natiuitate Virginis, capite 2. de Annunciatione. cap. 3. de Compassione in morte filij cap. 5. de Assumptione capite. 8.

Ame-

Index Auctorum Græcorum.

Euthi-

Euthymius Monachus.
Georgius Nicomediæ Archiepiscopus.
Germanus Constantinop. Archiepiscopus.
Gregorius Nyssenus.
Gregorius Thaumaturgus.
Hesychius Presbyter.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Damascenus.
Leo V. Imperator.
Melito Sardensis Episcopus.
Methodius Patrensis Episcopus.
Proclus Cyzici Episcopus.
Simeon Metaphrastes.
Theodorus Ancyræ Episcopus.
Theophanes.
Timotheus Presbyter Hierosolymitanus.

Auctores Latini.

Absalon Abbas.
Amedeus Lausannæ Episcopus.
Anselmus Cantuariensis.
Arnoldus Carnotensis.
Augustinus Hipponensis.
Beda Venerabilis.
Bernardus Clareuallensis.
Bruno Carthusianus.
Fulbertus Carnotensis.
Goffridus Abbas.
Guarricus Abbas.

Hie-

Hieronymus Stridonensis.
Hildephonsus Toletanus.
Honorius Augustodunensis.
Hugo Victorinus.
Innocentius III. Pont. Max.
Iuo Carnotensis.
Laurentins Iustinianus.
Petrus Damianus.

Itaque Auctores omnes sunt numerò quadraginta sex. Homiliæ verò, vna supra centum & sexaginta.

Laus Deo & Beatissimę semper Virgini MARIAE.

AVDOMAROPOLI,
Ex Typographeio Caroli Boscardi sub Nomine IESV, 1613.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

7–3